

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Vojaška logistika

**VLOGA IN POMEN BATALJONSKE
LOGISTIČNE POSTAJE PRI DELOVANJU
BOJNIH ENOT**

Mentor: mag. Gorazd Tomažič

Kandidat: Urban Kralj

Trbovlje, maj 2019

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju majorju Gorazdu Tomažiču.

Hvala podpolkovniku Jerneju Peternelju, podpolkovniku Robertu Slaku in stotnici Mojci Lah za nasvete pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi lektorici Kaji Otovič, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebna zahvala pa gre moji družini, ki me je pri študiju podpirala in mi dajala vso podporo na moji poti do cilja.

IZJAVA

»Študent Urban Kralj izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Gorazda Tomažiča.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne 31. 7. 2019

Podpis: Urban Kralj

POVZETEK

Bataljonska logistična postaja je osnovni in stalni element logistične podpore bataljona, ki neprekinjeno načrtuje, organizira in izvaja logistično podporo enot. Z izvajanjem teh procesov na vseh funkcijskih področjih logistike zagotavlja optimalne pogoje enotam, ki jih podpira pri bojevanju.

V prvem delu diplomske naloge bomo teoretično opredelili pojem vojaške logistike in predstavili elemente logistične podpore. V drugem delu bomo predstavili namen in vlogo bataljonske logistične postaje pri izvajanju logistične podpore enot. V zadnjem delu pa bomo predstavili trende pri izvajanju logistične podpore enot, ki jih bo Slovenska vojska morala upoštevati v prihodnosti. Samo poimenovanje in posledična umestitev bataljonske logistične postaje v osnovni slovenski literaturi s tega področja lahko poraja določene pomisleke. V zadnjem delu se zato posvetimo tudi primerjavi navedenega področja, ki ga opisujeta slovenska in tuja literatura. Potrdili bomo trditev, da je bataljonska logistična postaja od vseh elementov logistične podpore bataljona razmeščena najdlje od prednje črte delovanja lastnih enot.

KLJUČNE BESEDE

logistična podpora, zagotovitev delovanja, bataljonska logistična postaja, bataljon

ABSTRACT

The battalion logistics station is the basic and permanent element of logistical support of the battalion which continuously plans, organizes and carries out logistical support of the units. By performing these processes in all functional areas of logistics it ensures optimal conditions for the supported units.

In the first part of the thesis, we will theoretically define the concept of military logistics and present the elements of logistics support. In the second part we will present the purpose and role of the battalion logistics station sustaining the units. In the last part we'll present the trends in the implementation of logistical support for units that the Slovenian Armed Forces will have to take into account in the future. Naming and consequent location of the battalion logistics station in the basic Slovene literature in this field can raise certain concerns. Therefore we'll also compare Slovene and foreign literature concerning this area. We'll confirm the assertion that the battalion logistic station is the furthest logistic support element from the forward line of own troops.

KEYWORDS

logistic support, sustainment, battalion logistics station, battalion

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema.....	1
1.2	Cilji naloge	1
1.3	Predstavitev okolja	2
1.4	Predpostavke in omejitve	2
1.5	Metode dela	2
2	VOJAŠKA LOGISTIKA.....	3
2.1	Poslanstvo vojaške logistike.....	3
2.2	Naloga vojaške logistike.....	4
2.3	Načela vojaške logistike	5
2.4	Logistična podpora.....	6
2.5	Ravni delovanja logistične podpore	8
2.6	Taktična logistična podpora.....	8
2.7	Zagotovitev delovanja (bojna funkcija)	10
2.8	Sile za zagotovitev delovanja v bataljonu	11
2.9	Poveljniško logistična četa	14
3	ELEMENTI LOGISTIČNE PODPORE BATALJONA.....	16
3.1	Izpostavljena logistična postaja	17
3.2	Četni logistični element	19
3.3	Bataljonska logistična postaja	23
3.4	Lokacija bataljonske logistične postaje.....	25
3.5	Zavarovanje bataljonske logistične postaje	27
3.6	Razmestitev elementov v bataljonski logistični postaji.....	28
3.7	Vloga bataljonske logistične postaje.....	29
3.7.1	Načrtovanje logistične podpore	29
3.7.2	Oskrbovanje.....	30
3.7.3	Vzdrževanje	34
3.7.4	Zdravstvena oskrba.....	36
3.7.5	Ravnanje z vojnimi ujetniki	36
3.7.6	Poročanje.....	37
4	OBSTOJEČE STANJE LOGISTIČNE PODPORE	39
4.1	Poimenovanje in umestitev bataljonske in izpostavljene logistične postaje 42	
4.2	Trendi logistične podpore v prihodnosti	46
5	ZAKLJUČEK	48
6	LITERATURA IN VIRI	51

KAZALO SLIK

Slika 1: Sile za zagotovitev delovanja.....	13
Slika 2: Razdalje med elementi logistične podpore bataljona	17
Slika 3: Izpostavljena logistična postaja z vsemi elementi	19
Slika 4: Četni logist pri sestavljanju logističnega paketa	20
Slika 5: Dostava logističnega paketa po zraku.....	20
Slika 6: Dopolnitev s tehniko servisne postaje	21
Slika 7: Dopolnitev s tehniko zadnjih vrat	22
Slika 8: Dopolnitev s kombinacijo tehnik zadnjih vrat in servisne postaje.....	23
Slika 9: Elementi bataljonske logistične postaje.....	24
Slika 10: Način premika elementov bataljonske logistične podpore	27
Slika 11: Primer razmestitve elementov v bataljonski logistični postaji	28
Slika 12: Izračun potrebnih količin vode za 130 pripadnikov	31
Slika 13: Logistični paket med premikom.....	33
Slika 14: Načelo 2/6/24 za popravilo okvarjenih materialnih sredstev	35
Slika 15: Avtocisterna za gorivo Iveco Trakker 190 T 35 W	41
Slika 16: Avtocisterna za gorivo Iveco Trakker AD 380 T 44 W	41
Slika 17: Elementi logistične podpore bataljona v različnih virih	45
Slika 18: Nizozemski sistem SPADES.....	47
Slika 19: Eksoskelet podjetja Raytheon.....	48

KAZALO TABEL

Tabela 1: Podpora enot po funkcijskih področjih logistike na taktičnem nivoju (bataljon, bataljonska bojna skupina, brigada, brigadna bojna skupina)	9
Tabela 2: Mase in volumni sredstev za tridnevno samozadostnost čete.....	33
Tabela 3: Poročila odseka za kadrovske zadeve in odseka za logistiko	38
Tabela 4: Generična logistična podpora polka po funkcijskih področjih logistike leta 2019.....	49

POJMOVNIK

Materialna sredstva razreda 1 (MS R 1) – potrošno blago: materialna sredstva, ki jih porabijo osebe in živali za zadovoljevanje svojih potreb, in sicer ne glede na okoliščine bivanja in delovanja.

Materialna sredstva razreda 2 (MS R 2) – orožje, vojaška in druga oprema: materialna sredstva za delovanje, skladno z materialnimi formacijami in merili pripadanja.

Materialna sredstva razreda 3 (MS R 3) – gorivo in maziva: gorivo in maziva za vse namene, kurivo in dodatki za gorivo.

Materialna sredstva razreda 4 (MS R 4) – blago, ki ni v drugih razredih: materialna sredstva, ki niso zajeta v materialnih formacijah, in druga materialna sredstva, ki niso v 1., 2., 3. in 5. razredu.

Materialna sredstva razreda 5 (MS R 5) – strelivo, minskoeksplozivna sredstva in rakete: vse vrste streliva, eksploziva, min, raket in kemičnih agensov.

KRATICE IN AKRONIMI

A/L NET	angl. Administrative/Logistic Network, administrativno-logistično omrežje
BK	bojni komplet
BLP	bataljonska logistična postaja
BO	bojni obrok
CASEVAC	angl. Casualty Evacuation, evakuacija ranjenih in poškodovanih s sredstvi, katerih osnovni namen ni prevoz ranjenih in poškodovanih
CDOS	angl. Combat Day of Supply, bojni dan oskrbe
EPW	angl. Enemy Prisoners of War, vojni ujetniki
FLOT	angl. Forward Line of Own Troops, prednja črta delovanja lastnih sil
GOP	glavna oskrbovalna pot
IČ	izvršilni častnik
ILP	izpostavljena logistična postaja
LOGPAK	logistični paket
LRT	logistična razdelilna točka
MEDEVAC	angl. Medical Evacuation, evakuacija ranjenih in poškodovanih s sredstvi, katerih osnovni namen je prevoz ranjenih in poškodovanih, ki se izvaja v spremstvu in pod nadzorom medicinskega osebja
MF	materialna formacija
MILU	angl. Multinational Integrated Logistic Unit, večnacionalna sestavljena logistična enota
MS	materialna sredstva
NATO	angl. North Atlantic Treaty Organization
NOP	nadomestna oskrbovalna pot
NPE	nacionalni podporni element

OPM	osnovno poveljniško mesto
PACE	angl. Primary Alternate Contingency Emergency Communications Plan. Načrt komunikacij, ki vključuje način prenosa informacij (osnovni, nadomestni, ob izrednih razmerah in v sili).
PDG	podpora države gostiteljice
POVLOGČ	poveljniško logistična četa
Role	angl. Rescue of Life Emergency, raven zdravstvene oskrbe
S-1	odsek za kadrovske zadeve
S-2	odsek za obveščevalne in varnostne zadeve
S-4	odsek za logistiko
S-6	odsek za zveze in informacijsko podporo
SDOS	standardni dan oskrbe
SiMES	strelivo, minskoeksplozivna sredstva in rakete
TOC	taktični operativni center
ZPM	zaledno poveljniško mesto

1 UVOD

Logistična podpora delovanja sega daleč v zgodovino. Bojevnik je orožje vedno nosil s seboj, če ga je izgubil, ga je lahko dobil na samem bojišču, svojega mrtvega konja je lahko zaplenil sovražniku, hrano pa je potreboval vsakodnevno. Zagotavljanje hrane je v veliki meri temeljilo na iznajdljivosti posameznika. Na začetku so se vojske preživljale s tem, kar so našle ali ulovile na svoji poti, s plenjenjem ali zaplembo hrane na območju, ki so ga zasedle. Rimski legionarji so se na svojih osvajalnih pohodih v glavnem prehranjevali z žitaricami, kot so pšenica, ječmen, oves, pira in rž, ki so jih vozili s seboj in si jih pripravljali v taborih. Napoleon se je zavedal pomena prehrane v vojski in zelo znan je njegov izrek, da »vojska maršira z želodcem«.

S tehnološkim in z vojaškim napredkom se je potreba po logistični zagotovitvi delovanja samo še povečevala. Neprekinjeno je bilo treba zagotavljati hrano, vodo, širok spekter streliva za orožja, goriva in maziva za vozila in električne generatorje, poskrbeti za poškodovane, ranjene in mrtve, popravljati poškodovano tehniko in kar je najbolj pomembno – optimalno organizirati vse procese, ki bodo zagotovili uspeh v boju.

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Besedo oskrba takoj povežemo z logistiko in izključno logističnimi enotami, vendar so bojne izkušnje različnih vojska pokazale, da se mora delovanje logistike vse bolj vključevati v delovanje bojnih enot. Bližina sredstev oskrbe in njihova uspešna distribucija zagotavljata večje možnosti preživetja na bojišču. Iz navedenega pa je treba ustvariti zavedanje poveljnikov, da le-ti aktivno vključujejo bojno logistiko v svoje načrtovanje in ne dovolijo, da ostane skrb o logistični zagotovitvi zgolj na logističnih enotah in njihovi lastni zmogljivosti.

Študij strokovne literature bralca ne sme zavajati. Dejstva in pravilni izbor nazivov mu morajo olajšati študij s tem, da mu omogočajo logično razmišljanje in povezovanje že osvojenega znanja z novim.

1.2 CILJI NALOGE

Namen diplomske naloge je pojasniti in opisati pomen bataljonske logistične postaje pri podpori delovanja enot in njeno delovanje. V nalogi bomo podrobneje prikazali pomen zagotovitve delovanja kot bojne funkcije, vlogo in sestavo bataljonske logistične postaje ter načine oskrbovanja delujočih enot.

Predviden rezultat naloge je dvigniti nivo zavedanja poveljnikov na vseh nivojih o pomembnosti logistične podpore delujočih enot in pomena bataljonske logistične postaje v sistemu logistične podpore v bojevanju, spodbuditi stroko v organizaciji k analizi trenutnega stanja in k celovitemu pristopu nadaljnjega razvoja logistične

podpore enot v boju ter izzvati avtorje strokovne literature k iskanju in uporabi izrazov, ki so nedvoumni in ne zavajajo bralca.

1.3 PREDSTAVITEV OKOLJA

Diplomsko delo je postavljeno v vojaško okolje, katerega delovanje je v marsičem drugačno od delovanja organizacij v civilnem okolju. Glavno vodilo delovanja vojaških enot je samozadostnost, saj se v okolje, v katerem delujejo, hitro spreminja in vedno znova postavlja nove izzive pri zagotovitvi delovanja. Bataljon mora samostojno izvajati prve ravni logistične podpore, saj najmanjše zunanjih izvajalcev za zagotavljanje logistične podpore med delovanjem zaradi visoke stopnje izpostavljenosti in tveganja ni sprejemljivo. Pretekle izkušnje in trend zmanjševanja stroškov pri delovanju oboroženih sil so razlog za združevanje logističnih zmogljivosti na operacijah. V sodobnem okolju se že v fazi načrtovanja operacij poudarjata nacionalna in kolektivna odgovornost za izvajanje logistične podpore enotam koalicijskih sil.

1.4 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Problem, ki ga obravnavamo, je nepoznavanje logistične podpore in procesov, ki se odvijajo za prvimi bojnimi črtami, da bi se bojnim enotam zagotovili pogoji za bojevanje.

S spremembami v Slovenski vojski je sposobnost samostojnega zagotavljanja logistične podpore delovanja bataljona padla in z modularno sestavo logistične podpore se pojavlja več problemov, kot jih je organizacija pripravljena priznati.

Pri pregledu ključnih dokumentov smo omejeni z navajanjem specifičnih in natančnih informacij, zato v diplomski nalogi ne bomo obravnavali stopnjevanih dokumentov.

V delu smo se v največji možni meri izogibali pretirani uporabi kratic in okrajšav, vendar se temu v popolnosti nismo mogli izogniti. Razlog za to je uporaba kratic v citirani strokovni literaturi. Z navajanjem angleških izrazov in kratic pa bralcu skušamo olajšati študij tuje literature in vlečenje vzporednic s slovensko literaturo s tega področja.

1.5 METODE DELA

Pri izdelavi naloge bomo uporabljali teoretično deskriptivno metodo, s pomočjo katere bomo primerjali domačo in tujo literaturo z obravnavanega področja.

Tuje oborožene sile so izdelale več predhodnih raziskav s tega področja, ki temeljijo predvsem na pridobljenih izkušnjah v oboroženih konfliktih in vojnah zadnjih desetletij,

ki jih pa Slovenska vojska nima v takšnem obsegu, zato smo pri izdelavi diplomske naloge uporabljali tudi veliko virov tujih avtorjev.

2 VOJAŠKA LOGISTIKA

Vojaška logistika je veja logistike, ki se ukvarja z načrtovanjem in organiziranjem bojnih delovanj. Republika Slovenija je, 29. 3. 2004 v Washingtonu deponirala listino o pristopu k Severnoatlantski pogodbi in tako postala država članica zveze NATO (angl. North Atlantic Treaty Organization). Med članicami je dogovorjena definicija logistike, ki je zapisana v NATO Logistics Handbook (2012, str. 21) kot: »Logistika je veda o načrtovanju in izvajanju premikov in vzdrževanju sil. V svojem najširšem pomenu podpira logistika naslednje vidike vojaških operacij, ki se ukvarjajo:

- z oblikovanjem in razvojem, nabavo, s hrambo, transportom, z razdelitvijo, vzdrževanjem, evakuacijo¹ in odstranjevanjem opreme in materialnih sredstev,
- s transportom osebja,
- z nakupom, gradnjo, vzdrževanjem, obratovanjem, razpolaganjem in upravljanjem z vojaško infrastrukturo,
- z zagotavljanjem ali izvajanjem storitev in
- zdravstveno podporo«.

»S tehnološkim razvojem, celovitim obvladovanjem kopenske, morske, zračne in vesoljske dimenzije, z vse večjim številom osebja, oborožitve ter druge vojaške opreme se je pomen logičnega in racionalnega razporejanja virov, potrebnih za uspeh poslanstev vojaških operacij, nenehno večal. Poveljniki, ki so se dobro zavedali pomena tako svoje kot sovražnikove logistike, so imeli nedvomno več možnosti za zmago, kar se je pokazalo v zgodovini vojaških spopadov.« (Žurman, 2008, str. 12)

Dokončni prehod iz statičnega na mobilno bojevanje je povzročila motorizacija vojska po drugi svetovni vojni, ki je močno povečala premičnost bojujočih se enot. Enote z višjo stopnjo premičnosti so potrebovale logistično podporo z vsaj enako zmožnostjo mobilnosti, da so jim nudile ustrezno podporo. »Oblikovala se je sodobna vojaška logistika, ki predstavlja most med nacionalno ekonomijo in vojaškimi enotami, ki jih podpira.« (Podbregar in Bosotina, 2007, str. 7)

2.1 POSLANSTVO VOJAŠKE LOGISTIKE

»Temeljno poslanstvo vojaške logistike je zagotavljanje materialnih sredstev in

¹ Evakuacija (angl. Evacuation) je prevoz neoperativnega MS iz prednje črte delovanja do varnega območja (v zaledju), kjer obstajajo zmožljivosti za izvedbo popravila in vrnitev MS v operativno stanje.

storitev, ki oboroženim silam omogočajo izvedbo vojaških operacij. Njen cilj je vzdrževati načrtovane zmogljivosti sil s pravočasno, popolno in neprekinjeno logistično podporo. Logistični načrti morajo biti narejeni, zahteve oboroženih sil morajo biti izpolnjene, logistika pa mora biti pripravljena za hitro in sprotno mobilizacijo rezerv, kar pomeni, da sodobna situacija zahteva učinkovito aktiviranje zalog materialnih sredstev in pripravljenost nacionalnega gospodarstva na spremembe proizvodnje.« (Žurman, 2008, str. 14)

Za izvajanje poslanstva je treba neprekinjeno izvajati procese načrtovanja, zbiranja podatkov in informacij o stanju logistične podpore, usklajevati, nadzirati in analizirati izvajanje logistične podpore na vseh nivojih.

2.2 NALOGA VOJAŠKE LOGISTIKE

»Vojaška logistika je sestavina obrambne logistike, ki se ukvarja z zagotovitvijo materialnih sredstev in storitev za delovanje vojaških sil v določenem času in prostoru. Vključuje logistično načrtovanje in razvoj, štabne dejavnosti in postopke na logističnih funkcionalnih področjih ter logistično podporo delovanju vojaških sil. Vojaško logistiko delimo na proizvodno in uporabno (logistika porabe).« (Žurman, 2008, str. 15)

V sodobnem bojevanju je osrednja naloga vojaške logistike povezava med oboroženimi silami in nacionalnim gospodarstvom, s čimer ustvarjamo ustrezne materialne in kadrovske razmere za izvajanje poslanstva enot za bojevanje.

»Sodobnega bojevanja ni mogoče več izvajati brez celovite nacionalne mobilizacije, kar pomeni sočasno usklajevanje naporov civilne družbe in vojaškega sistema. Če gospodarstvo ne omogoča zadostne proizvodnje orožja in vojaškega materiala, oborožene sile kljub organiziranemu in učinkovitemu vojaškemu logističnemu sistemu ne dobijo zadostnih količin podpore za vodenje spopadov. Enak učinek je v primeru, ko je proizvodnja zagotovljena, ni pa učinkovitega logističnega sistema, ki bi zadostne količine vojaškega materiala posredoval do vojaških enot na bojišču.« (Podbregar in Bosotina, 2007, str. 58)

»Vojaške zmogljivosti (angl. war potential) neke države ne predstavljajo samo njene oborožene sile, temveč tudi njena sposobnost vključevanja vseh nacionalnih virov, potrebnih za neprekinjeno podporo vojaških enot v vojni.« (Podbregar in Bosotina, 2007, str. 58)

Brez ustrezne in neprekinjene podpore je bojevanje že vnaprej obsojeno na zmage v bitkah in poraze v vojnah. Rimski konzul Gaj Marij (Gaius Marius) je leta 107 pred našim štetjem izvedel največjo reorganizacijo rimske vojske. S profesionalizacijo vojske je država prevzela opremljanje in plačevanje svoje vojske, nacionalno gospodarstvo pa je prevzelo vlogo podpore lastne vojske, ki v njenem imenu osvaja

nova ozemlja, širi in večja nabor nacionalnih virov.

2.3 NAČELA VOJAŠKE LOGISTIKE

Vojaška logistika temelji na medsebojno neodvisnih načelih za ustvarjanje in doseganje pogojev za odločilno delovanje. Ne glede na to, da so medsebojno neodvisni, se vzajemno podpirajo in dopolnjujejo.

Načela vojaške logistike so navedena v Doktrini vojaške logistike:

- »Ekonomičnost – načrtovana, usklajena in učinkovita uporaba danih logističnih virov za doseganje največjih mogočih učinkov. Kaže se s porabo materialnih in finančnih sredstev (stroški) ter z vloženimi naporizvajalcev.
- Enostavnost – način organiziranosti in izvedbe logistične podpore vojaški operaciji, ki mora težiti k preglednosti ter preprostemu razumevanju sodelujočih.
- Osredotočenost – usmerjenost vseh dejavnosti in logističnih virov v zagotovitev uspeha načrtovanega delovanja. Dosega se po načelu od pomembnega (točke osredotočenja) do manj pomembnega.
- Pravočasnost – vse naloge logistike morajo biti opravljene v dogovorjenem ali predpisanem času. Zamude pomenijo zmanjševanje bojne moči enot in posledično lahko tudi izgubljene bitke. Sistem in subjekti logistike morajo biti organizirani tako, da lahko pravočasno zagotavljajo vse ukrepe, nujne za doseganje ciljev.
- Predvidevanje – ocenjevanje in načrtovanje verjetnih potreb po logistični podpori na vseh funkcionalnih področjih logistike ter različnih ravneh logistične podpore, in sicer še pred izraženimi zahtevami enot.
- Preglednost – štabni organi logistike in enote morajo imeti v vsakem trenutku natančne podatke o stanju na vseh funkcionalnih področjih logistike, saj so bistven element pri odločanju poveljnikov.
- Prilagodljivost – sistem logistične podpore mora biti prilagodljiv in ustrezno odziven za doseg uspeha v operaciji.
- Pristojnost – je tudi odgovornost, ki mora biti natančno določena in nedvoumna.
- Sodelovanje – na področju logistične podpore mora biti vzpostavljena najvišja stopnja sodelovanja med vsemi funkcionalnimi področji logistike, drugimi funkcijskimi področji, med enotami, ki jih podpira, ter vsemi drugimi subjekti, ki lahko prispevajo k zanesljivosti in uspešnosti.
- Usklajenost – zahteva logično in pregledno sodelovanje, obveščanje ter delitev nalog na različnih ravneh vodenja, poveljevanja in upravljanja.
- Zadostnost – logistična podpora omogoča načrtovano količinsko in kakovostno podporo enotam ter s tem izpolnjevanje njihovih poslanstev in nalog.« (Žurman, 2008, str. 16 in 17)

V nekoliko drugačni obliki so načela navedena v FM 4-95 Logistics Operations (2014, str. 1-3 in 1-4):

- Integration – vključevanje, zahteva usklajevanje in sinhronizacijo elementov zagotovitve delovanja medsebojno, kot tudi s strateškim, operativnim in taktičnim nivojem.
- Anticipation – predvidevanje
- Responsiveness – odzivnost
- Simplicity – enostavnost
- Economy – ekonomičnost
- Survivability – sposobnost preživetja oziroma zaščite moštva, materialnih sredstev in zalog ob istočasnem zavajanju sovražnika. Sestavljata jo sposobnost in usposobljenost vojaških enot, da se izognejo ali zaščitijo pred sovražnikovim delovanjem in razmeram v okolju ob tem, da še vedno vzdržujejo sposobnost za izvajanje poslanstva.
- Continuity – neprekinjenost
- Improvisation – sposobnost prilagajanja na nepredvidene razmere ali okoliščine, ki vplivajo na izvedbo poslanstva.

2.4 LOGISTIČNA PODPORA

Skladno z Vojaško doktrino (Furlan in drugi, 2006, str. 62) je logistična podpora »dejavnost, ki se izvaja z namenom zagotovitve sposobnosti za delovanje in ohranjanja vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanj. Obsega aktivnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, zadrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se v okviru šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij:

- oskrbovanje,
- vzdrževanje,
- premiki in transport,
- finančna zagotovitev,
- zdravstvena oskrba in
- vojaška infrastruktura.«

Posamezna funkcionalna področja logistike z njihovimi dejavnostmi opisuje Žurman v Doktrini vojaške logistike (2008):

»Oskrbovanje so dejavnosti in ukrepi, s katerimi z načrtno uporabo materialnih virov ter zalog pravočasno in neprekinjeno zagotavljamo materialna sredstva ter storitve, nujne za delovanje poveljstev in enot Slovenske vojske. Oskrbovanje delimo na materialno oskrbovanje in storitve.« (str. 43)

»Materialno oskrbovanje vključuje nabavo, razdelitev, skladiščenje, ohranjanje zalog in rezerv ter izločitev.« (prav tam) Kot že navedeno, sta zagotavljanje in izvajanje storitev del dejavnosti oskrbovanja. Povzeto po Žurmanu (str. 46 in 47) sodijo med storitve: priprava hrane, oskrbovanje z vodo, kopanje, pranje in kemično čiščenje,

zamenjava in popravilo oblačil, obutve in druge osebne opreme, frizerske storitve, gostinske storitve, trgovske storitve, komunalne storitve, poštna storitve in storitve, povezane s preminulimi pripadniki oboroženih sil, ki jih lahko izvajamo z lastnimi silami ali s sklenitvijo sporazumov ali pogodb.

»Vzdrževanje so dejavnosti, ukrepi in postopki poveljstev in enot, s katerimi se zagotavljajo tehnična brezhibnost in razpoložljivost ter zanesljivost delovanja materialnih sredstev. Glavna naloga vzdrževanja je zagotavljanje čim več operativnih bojnih sistemov na bojišču. Vzdrževanje vključuje:

- vzdrževanje materialnih sredstev,
- izvleko² in evakuacijo,
- upravljanje nadomestnih delov.« (str. 52 in 53)

»Premiki in transport so dejavnosti, ukrepi, postopki in načini za načrtno spreminjanje lokacij osebja in materialnih sredstev, s katerimi se zagotavljata urejen premik ter gospodarna uporaba razpoložljivih prevoznih zmogljivosti. Premiki in transport obsegajo:

- načrtovanje premikov,
- organizacijo prevozov,
- zagotavljanje prevoznih zmogljivosti.« (str. 48)

»Finančna zagotovitev Slovenske vojske vključuje dejavnosti, ukrepe in postopke poveljstev in enot Slovenske vojske, s katerimi se zagotavljajo načrtovanje finančnih virov, zakonitost ter učinkovitost finančnega poslovanja, zanesljivost finančnih podatkov in informacij ter točnost in popolnost knjigovodskih listin.« (str. 68)

Temeljne funkcije finančne zagotovitve so načrtovanje, izvrševanje in poročanje.

Žurman v Doktrini vojaške logistike (str. 58 in 59) navaja: »Zdravstvena oskrba vključuje ukrepe, posege in postopke za krepitev, ohranitev in povrnitev zdravja pripadnikov Slovenske vojske. Ustrezno in učinkovito načrtovanje ter izvajanje zdravstvene oskrbe vplivata na sposobnost in moralo pripadnikov Slovenske vojske, zato je zdravstvena oskrba eden najpomembnejših dejavnikov bojne učinkovitosti enot.« Ter dodaja dejavnosti zdravstvene oskrbe kot »... preventivno zdravstveno varstvo, kurativno dejavnost in veterinarsko oskrbo.«

Nadalje Doktrina vojaške logistike (Žurman, 2008, str. 65) opredeljuje, da v vojaško infrastrukturo »... spadajo pridobitev, gradnja, vzdrževanje ter delovanje objektov in infrastrukturnih instalacij ter razpolaganje z njimi. Vključuje prometno, energetska, komunalno in informacijsko infrastrukturo ter objekte za skladiščenje, nastanitev in delo ter letalske in mornariške objekte, vadišča in poveljniška mesta.«

² Izvleka so postopki za vrnitev neoperativnega MS v operativno stanje s popravilom na mestu okvare ali premik na kraj, kjer sta mogoča popravilo ali evakuacija.

Vojaška logistika je ključni dejavnik za uspešno delovanje v vseh načinih delovanja Slovenske vojske. Posledica padca ali nesposobnost zagotavljanja logistične podpore se lahko izrazi z upočasnitvijo hitrosti napredovanja, lahko pa ustvari tudi vse pogoje, ki bodo vodili v poraz.

Logistično podporo usmerjajo različni dejavniki:

- okolje, v katerem delujemo,
- varnostne razmere v okolju,
- naloge enot in
- situacija na bojišču.

2.5 RAVNI DELOVANJA LOGISTIČNE PODPORE

Za zagotavljanje potreb delujočih enot logistična podpora deluje na treh ravneh, ki so:

- strateška logistična podpora, ki načrtuje, usmerja in vodi celotno delovanje logistične podpore Slovenske vojske in je kombinacija aktivnosti nacionalnih vojaških elementov in civilnih organizacij pri preskrbi Slovenske vojske,
- operativna logistična podpora, ki je osredotočena na vzpostavitev in vzdrževanje oskrbovalnih poti ter nudi podporo silam na območju delovanja, skladno s prednostnimi nalogami, ki jih določi poveljnik operativnih sil in se izvaja v višjih vojaških sestavih, kot je operativno poveljstvo,
- taktična logistična podpora.

Vloge strateške, operativne in taktične logistične podpore se nadgrajujejo in dopolnjujejo, pri tem pa upoštevajo velikost enote, ki ji zagotavljajo logistično podporo in okolje, v katerem enota deluje. Z medsebojno povezanostjo in usklajenostjo zagotavljajo najboljše pogoje za zagotovitev sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil Slovenske vojske.

Cilj naloge je podrobneje pojasniti vlogo in pomen bataljonske logistične postaje, ki je stalni element logistične podpore na taktičnem nivoju, zato se v nadaljevanju ne bomo posvečali strateški in operativni logistični podpori.

2.6 TAKTIČNA LOGISTIČNA PODPORA

»Taktična logistična podpora obsega področje delovanja bataljona, bataljonske bojne skupine, brigade in brigadne bojne skupine ter vzdržuje sposobnost teh enot za izvedbo nalog. Pri taktični logistični podpori so bistvene naloge oskrbovanja, premikov in transporta, vzdrževanja, zdravstvene oskrbe, vojaške infrastrukture ter finančne zagotovitve namenjene pripadnikom enot, kar jim omogoča izpolnitev poslanstva in nalog. Uspešna taktična logistična podpora Slovenske vojske zagotavlja enotam podporo ob pravem času in na pravem kraju.« (Žurman, 2008, str. 21) Z

upoštevanjem logističnega načela »5P« (prave dobrine, v pravih količinah, ob pravem času, na pravem mestu in z minimalnimi stroški), ki ga navajata tudi Podbregar in Bosotina (str. 7) ter s preходом na logistiko, ki temelji na distribuciji, je treba poudariti tudi prave dobrine in prave količine.

Z neprekinjenim izpolnjevanjem temeljne naloge vojaške logistike, ki je ustvarjanje ustreznih materialnih in kadrovskih razmer za izvajanje dodeljenih nalog, zadovoljujemo potrebe taktičnih enot in ustvarjamo pogoje za uspeh. Taktično enoto podpiramo na vseh funkcionalnih področjih logistike.

Funkcijsko področje	Aktivnosti
Oskrbovanje	Načrtovanje in izvajanje oskrbe po razredih
Premiki in transport	Načrtovanje in izvajanje premikov ter transportov
Vzdrževanje	Načrtovanje ter izvajanje vzdrževanja na prvi in drugi stopnji
Zdravstvena oskrba	Načrtovanje ter izvajanje zdravstvene oskrbe na prvi in drugi ravni zdravstvene oskrbe (Role 1, Role 2 LM)
Vojaška infrastruktura	Izražanje zahtev po vojaški infrastrukturi in njena uporaba
Finančna zagotovitev	Načrtovanje ter izvajanje finančne zagotovitve
Storitve	Priprava hrane: priprava ter razdelitev toplih in suhih obrokov. Oskrbovanje z vodo: skladiščenje in razdeljevanje vode. Zamenjava in popravilo osebne opreme: nadomestitev ali popravilo poškodovanih in izrabljenih oblačil, obutve ter druge osebne opreme. Postopki, povezani s preminulimi pripadniki oboroženih sil.

Tabela 1: Podpora enot po funkcijskih področjih logistike na taktičnem nivoju (bataljon, bataljonska bojna skupina, brigada, brigadna bojna skupina)

Vir 1: Doktrina vojaške logistike, 2008

Smernice za taktično logistično podporo enot na operacijah so navedene tudi v smernicah, ki jih podaja NATO v Joint Operational Guidelines 13/01 Logistics iz leta 2013. Takrat veljavna doktrina združene logistike zavezniških sil (AJP-4(A) Allied Joint Logistics Doctrine) je nastala leta 2003 in je potrebovala osvežitev. Z izdajo navedenih smernic je organizacija premostila čas do sprejetja nove doktrine.

Nacionalne sile, ki sodelujejo v operacijah, potrebujejo ustrezno raven podpore ob pravem času in na pravem mestu. Izziv, s katerim se srečujejo, je v opredelitvi najučinkovitejšega, najgospodarnejšega in najprimernejšega načina izvajanja logistične podpore. V preteklosti je bil poudarek na samozadostnosti in neodvisnosti lastne podpore, kar je jamčilo zadostno podporo, vendar z znatnimi stroški. Visoki stroški virov, njihovo podvajanje in velik logistični odtis so zmanjševali učinkovitost

logistične podpore. V sodobnem okolju pa je treba čim bolj izkoristiti omejena sredstva in se hitro odzivati. Vsaka članica organizacije mora biti pripravljena na delovanje v skupnem okolju, v katerem zagotavlja podporo drugim ali pa od njih podporo prejema (povzeto po Joint Operational Guidelines for Logistics (Bilateral Strategic Command, 2013, str. 2–6 in 2–7)). Podvajanje zmogljivosti logistične podpore in materialnih sredstev na operacijah od članic je vodilo v večje stroške za posamezne udeležence operacij, posledično tudi za organizacijo NATO, večjo razpršenost in s tem tudi neizkoriščenost sredstev. Najnovejša Doktrina združene logistike (AJP-4(B) Allied Joint Doctrine for Logistics, 2018) pa že v uvodu poudarja nacionalno in kolektivno odgovornost za logistiko: Organizacija in nacije nosijo odgovornost za logistično podporo operacijam in misijam zavezništva. Organizacija priznava, da je končna odgovornost za podporo nacionalnih sil na strani posameznih držav. Kolektivna odgovornost za logistiko v severnoatlantskem zavezništvu je niz posamičnih obveznosti organizacije in držav, ki se v veliki meri dopolnjujejo, za skupno organiziranje in zagotavljanje skupne logistične podpore operacijam, ob vzajemnem upoštevanju medsebojnih potreb in omejitev. Kolektivna odgovornost za logistiko odraža dejstvo, da niti NATO niti država ne moreta prevzeti polne odgovornosti za logistično podporo operacije pod vodstvom severnoatlantskega zavezništva. Organizacija in države so zavezane k sodelovanju pri logistični podpori operacijam na tak način, da njihova skupna prizadevanja zadovoljijo potrebe. Pri tem upoštevajo medsebojne potrebe in omejitve ter zagotavljajo, da se takšen pristop k zagotavljanju logistične podpore izvaja od začetka načrtovanja operacij.

Torej se že v fazi načrtovanja operacij gradi na principu kolektivne odgovornosti za zagotavljanje logistične podpore, ki bo gospodarna, pravočasna, predvsem pa učinkovita za državo članico in NATO kot organizacijo.

2.7 ZAGOTOVITEV DELOVANJA (BOJNA FUNKCIJA)

»Zagotovitev delovanja ohranja sposobnost bataljona za delovanje in s tem pomembno vpliva na vzdržljivost sil.« (Škerbinc idr., 2007, str. 32)

Zagotovitev delovanja se izvaja za zagotovitev potrebne bojne moči za uresničitev poslanstva in ohranjanja vzdržnosti sil in se izvaja v vseh načinih bojevanja. Sestavljata jo kadrovska in logistična podpora.

Kadrovska podpora skrbi za popolnjevanje, nadomeščanje izgub, zamenjavo moštva, disciplinske zadeve, celostno skrb za pripadnike in za izvajanje postopkov z vojnimi ujetniki. »Bataljon ima zelo omejeno možnost nadomeščanja kritičnih izgub iz sestave lastnih sil, še posebej ob večjih izgubah.« (Škerbinc idr., 2007, str. 33)

»Logistična podpora zagotavlja bataljonu oskrbo z vsemi sredstvi za preživetje in delovanje, vzdrževanje materialnih sredstev, transport ter zdravstveno oskrbo. Načrtuje jo in njeno izvajanje usklajuje S-4. Ta izdelava načrt logistične podpore na

podlagi izkazanih in predvidenih potreb po posameznih oblikah podpore glede na vrsto in trajanje delovanja ter prioritete podpore. Načrt logistične podpore mora biti usklajen z načrtom manevra in ga podpirati, zato je nujno, da se že pri izdelavi načrta manevra upoštevajo sposobnost in omejitve logistične podpore.« (Škerbinc idr., 2007, str. 32 in 33)

2.8 SILE ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA V BATALJONU

Bataljon je najnižja taktična enota, ki ima generično logistično enoto, ta pa je sposobna zagotavljati logistično podporo pri bojevanju.

V Doktrini vojaške logistike in Navodilu lahki pehotni (motorizirani) bataljon je navedeno, da je bataljon s kadrovske in materialne sestavo sposoben izvajati prvo raven logistične podpore. Sposobnost izvajanja prve ravni logistične podpore pomeni 72-urno samozadostnost v bojnem delovanju nizke intenzivnosti, brez obnavljanja virov in zagotavljanja storitev.

Škerbinc idr. (2007, str. 414 in 415) opisujejo stopnjo in način popolnitve bataljona po razredih oskrbe:

- s sredstvi razreda 1 se bataljon popolni »na podlagi številčnega stanja enote, ki je razvidno iz dnevnega poročila«,
- sredstva razreda 2 »se zagotovijo z dopolnjevanjem do predpisane popolnjenosti ali po zahtevi iz čete ...« in »oskrba s sanitetnim materialom se zagotavlja na podlagi pričakovanega števila žrtev ter z dopolnjevanjem zalog do predpisane popolnjenosti«,
- s sredstvi razreda 3 je bataljon stoodstotno popolnjen, zaloge pa se popolnjujejo do predpisane količine,
- v razredu 4 so »sredstva, ki niso predvidena s formacijo enote, bataljonski standardni operativni postopek pa določi vrsto in količino teh sredstev, ki jih imajo čete pri sebi«,
- materialna sredstva razreda 5 sestavljajo strelivo, minskoeksplozivna sredstva in rakete, ki jih skrajšano imenujemo SiMES: »Bataljon se razmesti z bojnim kompletom SiMES ter dodatnimi količinami, izračunanimi glede na načrtovano vrsto, intenzivnost in trajanje delovanja (DOS³); bojni komplet in dodatna sredstva za en dan oskrbe načrtovanega delovanja se nahajajo v četah, ostanek pa v bataljonski in izpostavljeni logistični postaji«.

Bataljon je sposoben zagotavljati lastne premike, bojno in zdravstveno oskrbo, evakuacijo pripadnikov in izvleko materialnih sredstev.

³ DOS – dan oskrbe, potrebna količina sredstev, ki jih enota potrebuje za enodnevno delovanje v normalnih okoliščinah.

Uspešno bojno delovanje zahteva usklajevanje in sinhronizacijo vseh bojnih in podpornih elementov ter elementov zagotovitve delovanja bataljona.« (Škerbinc idr., 2007, str. 28)

V istem viru (str. 24) je navedeno, da je bataljon za izvajanje nalog lahko okrepljen z dodatnimi silami za bojevanje, bojno podporo ali s silami za zagotovitev delovanja, ki se mu dodelijo ali pa ga neposredno podpirajo na področjih, kjer je sposobnost delovanja bataljona omejena ali pa bataljon takih sposobnosti nima. Inženirske enote se mu lahko pridodajo za izvajanje oviranja, utrjevanje in maskiranje položajev.

»Bataljon dodeljene logistične elemente vključi v običajno organiziranost lastnih logističnih elementov ali pa prilagodi organiziranost logistične podpore povečani zmogljivosti in velikosti logističnih enot.« (Škerbinc idr., 2007, str. 401)

Bataljon v svoji sestavi nima psihologa, pravnika ali vojaškega kaplana, ki pa so mu lahko pridodani (kot že prej navedeni logistični elementi) in se vključijo v poveljnikovo skupino.

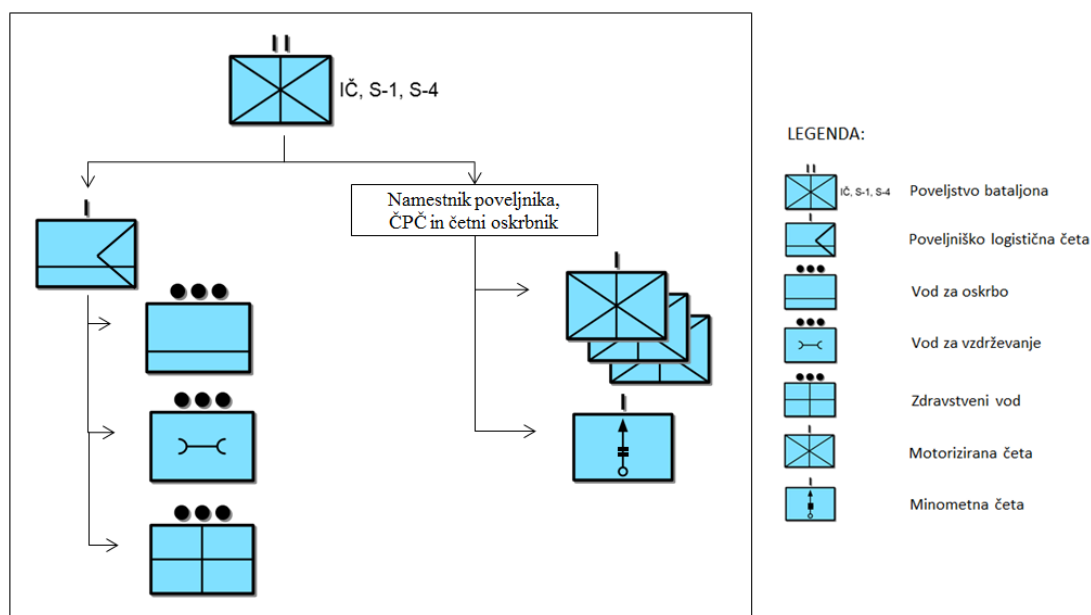
Bataljon ima v svoji sestavi pripadnike, ki načrtujejo, organizirajo, izvajajo in kontrolirajo zagotovitev delovanja:

- izvršilni častnik (IČ), odsek za kadrovske zadeve (S-1) in odsek za logistiko (S-4),
- poveljstvo poveljniško logistične čete (POVLOGČ) z logističnimi enotami v njeni sestavi in
- četni logistični elementi v vseh četah, ki ga sestavljajo namestnik poveljnika čete, četni podčastnik (ČPČ) in četni logist.

Izvršilni častnik, poveljnik poveljniško logistične čete, odsek za kadrovske zadeve in odsek za logistiko načrtujejo, koordinirajo, izvajajo in spremljajo logistično podporo bataljona in pri tem tesno sodelujejo z nadrejeno enoto.

Poveljstvo poveljniško logistične čete vodi delovanje bataljonske logistične in izpostavljene logistične postaje.

Poveljnik čete je odgovoren za logistično podporo, namestnik poveljnika čete in četni podčastnik pa sta izvajalca logistične podpore čete. Za uspešno in ustrezno zagotavljanje logistične podpore čete sodelujeta s štabom bataljona, poveljnikom in z namestnikom poveljnika poveljniško logistične čete. S stalnim predvidevanjem potreb podpiranih enot na vsakem nivoju zagotavljajo neprekinjeno logistično podporo (FM 3-21.20 The Infantry Battalion, 2006, str. 10-41).

Slika 1: Sile za zagotovitev delovanja
Lastni vir

Logistična podpora temelji na dveh konceptih, katerih prednosti in slabosti opisuje Eric Peltz (2007) v članku Logistika: Osnovana na zalogah ali distribuciji? (angl. Logistics: Supply Based or Distribution Based?).

Logistika, ki temelji na zalogah – logistika zalog (angl. Supply-Based Logistics) je osnovana na vzdrževanju zalog materialnih sredstev na vsakem nivoju. Na ta način se zagotavlja kratek čas odzivnosti na nastale potrebe, ker so zaloge takoj dosegljive. Drugi razlog za smiselnost ohranjanja zalog je zmanjševanje stroškov ob istovrstnem zmanjšanju časa za transport. Logistika zalog ohranja svojo prednost, dokler prihranki na področju transporta pretehtajo nad stroški, ki jih povzročajo zaloge, na primer s svojo maso, volumnom ali ceno. V primeru, da vzdrževanje zalog ne pripomore k nižanju stroškov v celotni oskrbni verigi, znižanju odzivnega časa ali ne zagotavlja znižanja tveganja postane neprimerna. Vsaka enota ima določene količine zalog materialnih sredstev, s katerimi upravlja, pretirane količine pa enoto upočasnjujejo pri premiku, načrtovalcem logistične podpore pa ne omogoča pregleda nad stanjem zalog, ker so le-te razpršene med enotami in jih je težko nadzorovati brez ustreznega informacijskega sistema.

Logistika, ki temelji na distribuciji – distribucijska logistika (angl. Distribution-Based Logistics), je sposobna zadovoljiti potrebe uporabnikov v zelo kratkem času in se naslanja na točnost poročanja o stanju in pravočasnem izražanju dejanskih potreb enot. S preskakovanjem nivojev in z dostavo paletiziranega tovora čim dlje do končnega uporabnika se zmanjša število manipulacij s tovorom (prekladanje, razkladanje, nakladanje, skladiščenje) in tako poveča hitrost oskrbovanja enot v boju. Pri izvajanju koncepta distribucijske logistike je potrebno tesno sodelovanje funkcijskih področij oskrbe in transporta. Največji izziv je povezovanje potrebne

materiala in njegovega gibanja skozi vse ravni, da se ustvari brezhiben sistem, hkrati pa zagotovita popolno sledenje in vidnost materiala. Kljub uveljavljanju trenda distribucijske logistike pa imajo enote še vedno pri sebi določene količine zalog sredstev v zelo omejenih količinah.

Sam prehod iz koncepta zalog na koncept distribucije je smiseln in upravičen, ko se čas za popolnitev enot zmanjša, popolnjevanje postane zanesljivo in ko se celotna oskrbna veriga preusmeri na koncept distribucije. Izbira ustreznega koncepta in pravega ravnotežja med obema konceptoma sta pogojena z zmogljivostmi logistične podpore, razmerami v okolju delovanja in s podrobno analizo prednosti in slabosti obeh konceptov.

Pri delovanju bataljona nad 72 ur se vključi druga raven logistične podpore, ki podpira delovanje bataljona do 7 dni (Žurman, 2008, str. 25). Povzeto po Navodilu lahki pehotni (motorizirani) bataljon (2007, str. 407) se zagotovitev delovanja na drugi ravni lahko organizira:

- s povezovanjem z logistično enoto nadrejene (nacionalne ali mednarodne) enote, v sestavi katere je bataljon,
- preko nacionalnega podpornega elementa (NPE, angl. National Support Element, NSE) med delovanjem izven nacionalnega ozemlja,
- s sklenitvijo sporazumov za izvajanje logistične podpore za določeno vlogo specializiranih držav (angl. Role Specialist Nation, RSN), za podporo države gostiteljice (PDG, angl. Host Nation Support, HNS) ali večnacionalnih sestavljenih logističnih enot (angl. Multinational Integrated Logistic Unit, MILU) in
- s sklenitvijo pogodb z lokalnimi dobavitelji.

2.9 POVELJNIŠKO LOGISTIČNA ČETA⁴

Poveljniško logistično četo sestavljajo sile za podporo poveljevanja (nastanitveni oddelek in vod za zveze), sile za bojno podporo (izvidniški in protioklepni vod) in sile za zagotovitev delovanja (poveljstvo čete, vod za oskrbo, vod za vzdrževanje in zdravstveni vod).

»Poveljniško-logistična četa za izvajanje logistične podpore delovanja bataljona oblikuje bataljonsko logistično postajo, izpostavljeno logistično postajo in bataljonsko zdravstveno postajo.« (Škerbinc idr., 2007, str. 23)

V nadaljevanju bomo opisali sestavo poveljniško logistične čete in poslanstva oddelka in vodov.

»Poveljstvo čete vodi delovanje izpostavljene logistične postaje in bataljonske logistične postaje.« (Škerbinc idr., 2007, str. 23)

⁴ Logistični del POVLOGČ se je ob transformaciji SV leta 2013 preoblikoval v logistični vod.

»Nastanitveni oddelek zagotavlja namestitvev in možnosti za delo poveljnika in poveljstva bataljona na poveljniških mestih.« (Škerbinc idr., 2007, str. 22)

Vod za zveze sestavljajo:

- radijski oddelek,
- oddelek malega dostopnega vozlišča (MDV),
- oddelek retranslacije in
- oddelek za informacijsko podporo.

»Vod za zveze zagotavlja bataljonu potrebno komunikacijsko in informacijsko podporo in skupaj z odsekom za zveze in informacijsko podporo (S-6) zagotavljata neprekinjeno in nemoteno delovanje komunikacijskega in informacijskega sistema.« (Škerbinc idr., 2007, str. 22)

Izvidniški vod sestavljajo:

- trije izvidniški oddelki in
- oddelek ostrostrelcev.

»Zagotavlja potrebne informacije, ki poveljniku omogočajo odločanje. Vod zbira informacije o sovražnikovi moči in razporedu ter o zemljišču. Osnovna naloga voda je izvidovanje in nadzor, lahko pa tudi ščiti čelo, boke ali zaledje bataljona.« (Škerbinc idr., 2007, str. 22)

»Protioklepni vod izvaja protioklepno delovanje na srednjih razdaljah in je tako nosilec protioklepnega boja v bataljonu. V svoji sestavi ima tri oddelke.« (Škerbinc idr., 2007, str. 23) »Deluje kot vod ali po oddelkih. Kot celota ali po delih je lahko za posamezne naloge dodeljen manevrskim četam.« (prav tam)

Vod za oskrbo sestavljajo:

- kuharski oddelek,
- oddelek za oskrbo s strelivom in minsko-eksplozivnimi sredstvi in
- transportni oddelek.

»Vod za oskrbo izvaja oskrbo bataljona s sredstvi iz vseh razredov oskrbe. Izvaja tudi transport sredstev in moštva.« (Škerbinc idr., 2007, str. 23)

Vod za vzdrževanje sestavljajo:

- oddelek za vzdrževanje vozil,
- oddelek za vzdrževanje oborožitve in
- oddelek za vzdrževanje komunikacijskih in informacijskih sredstev.

»Vod za vzdrževanje zagotavlja osnovna popravila vozil, oborožitve in sredstev zvez ter informatike v bataljonu. Izvaja izvleko in evakuacijo poškodovanih in pokvarjenih sredstev.« (Škerbinc idr., 2007, str. 24)

Zdravstveni vod sestavljajo:

- poveljstvo,

- dva oddelka medicinske pomoči in
- oddelek za evakuacijo.

»Zdravstveni vod oblikuje bataljonsko zdravstveno postajo, skupine za medicinsko evakuacijo in dodeli skupine bolničarjev manevrskim četam.« (Škerbinc idr., 2007, str. 24)

»Zdravstveni vod je odgovoren za vso zdravstveno oskrbo v bataljonu. Opremljen je z lahкими kolesnimi oklepnimi vozili za medicinsko evakuacijo. Zagotavlja medicinsko usposobljeno osebje za podporo manevrskih čet med bojnim delovanjem. Medicinsko osebje spremlja zdravstveno stanje in higieno v bataljonu, usposablja bolničarje, zagotavlja sanitetni material ter oskrbuje in evakuira ranjene.« (prav tam)

3 ELEMENTI LOGISTIČNE PODPORE BATALJONA

Za izvajanje prve ravni logistične podpore bataljon vzpostavi elemente zagotovitve delovanja, ki zagotavljajo neprekinjeno podporo enot. Po Navodilu lahki pehotni (motorizirani) bataljon (str. 401 in 402) le-ta organizira lastne in dodeljene sile za zagotovitev delovanja v naslednje elemente:

- zaledno poveljniško mesto (ZPM),
- izpostavljeno logistično postajo (ILP),
- bataljonsko logistično postajo (BLP) in
- četni logistični element.

Zaledno poveljniško mesto je »stalni element podpore poveljevanja« (Škerbinc idr., 2007, str. 401). V njem se nahajata odsek za kadrovske zadeve in odsek za logistiko, delo zalednega poveljniškega mesta vodi načelnik odseka za logistiko, razmeščen pa je na območju bataljonske logistične postaje.

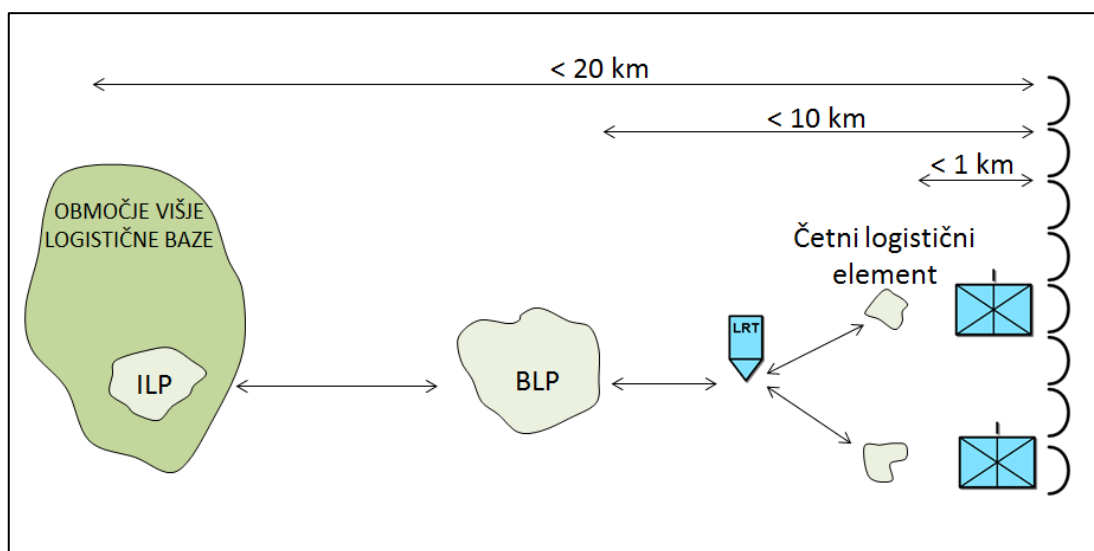
Z načrtovanjem in nadzorom kadrovske in logistične podpore, spremljanjem trenutnega delovanja bataljona, predvidevanjem in usklajevanjem potreb v prihodnosti, spremljanjem stanja oskrbovalnih poti in nadzorom nad prometom v območju delovanja bataljona osnovnemu poveljniškemu mestu (OPM) zagotavlja potrebne podatke o zagotovitvi delovanja za načrtovanje in kontrolo delovanja. Naloga zalednega poveljniškega mesta je tudi usklajevanje evakuacije ranjenih in padlih, evakuacije materialnih sredstev in vojnih ujetnikov.

»S-4 v sestavi ZPM predvideva potrebe po oskrbi z vsemi razredi oskrbe, načrtuje oskrbo, premike in transport, odobrava zahtevke za dodatno oskrbo iz čet, zahteva sredstva od nadrejene enote, načrtuje in organizira prevzem sredstev v višjem logističnem elementu in organizira pridobivanje sredstev iz lokalnih virov. S-4 tudi uveljavlja poveljnikove prioritete pri oskrbi in usmerja delovanje logističnih elementov pri njenem izvajanju.« (Škerbinc idr., 2007, str. 413)

»S-4 na podlagi potreb iz čet načrtuje vzdrževanje v bataljonu in določa prioritete,

nadzira izvajanje preventivnega vzdrževanja v četah, usklajuje potrebe po rezervnih delih in vzdrževanju na višji ravneh z nadrejenim poveljstvom ter načrtuje in usklajuje zamenjavo sredstev, katerih popravilo ni mogoče v sprejemljivem roku. Neprekinjeno sprejema zahteve za vzdrževanje iz čet in jih glede na prioritete usklajuje z angažiranjem razpoložljivih zmogljivosti za vzdrževanje. Med bojem sprejema zahteve, jih oceni po prioriteti in usklajuje uporabo premičnih skupin za vzdrževanje ter izvajanje izvleke in nujnih popravil bojnih vozil in oborožitve.« (Škerbinc idr., 2007, str. 423)

»ZPM sprejema poročila o zdravstvenem stanju v enotah, o ranjenih in padlih. Te podatke zbira in posreduje poveljniku in nadrejenemu poveljstvu. Po potrebi zahteva evakuacijo ranjenih po zraku.« (Škerbinc idr. 2007, str. 427)

Slika 2: Razdalje med elementi logistične podpore bataljona
Lastni vir

3.1 IZPOSTAVLJENA LOGISTIČNA POSTAJA

Škerbinc, Božič, Zakrjšek in Petkova (2007) na strani 401 in 402 navajajo: »Izpostavljena logistična postaja je stalni element logistične podpore delovanja bataljona in je razmeščena v območju višje logistične baze.«

»Naloge izpostavljene logistične postaje so:

- načrtovanje rutinske oskrbe z vsemi razredi oskrbe v bataljonu,
- organiziranje in izvajanje rutinske oskrbe čet z vsemi razredi oskrbe z logističnimi paketi,
- organiziranje in vodenje transportov logističnih paketov od svoje lokacije do logistične razdelilne točke,

- izvajanje evakuacije materialnih sredstev od bataljonske točke za zbiranje pokvarjene tehnike do točke popravila in izvajanje omejenih popravil okvarjenih materialnih sredstev,
- izvajanje transporta zalog in po potrebi tudi moštva,
- organiziranje in izvajanje dopolnjevanja zalog bataljonski logistični postaji,
- sprejemanje vojakov, ki se vračajo z zdravljenja in kadrovskih okrepitev ter jih v okviru transporta logističnega paketa napoti v čete,
- sprejemanje pošte in dokumentov, ki jih z logističnimi paketi dostavi v čete ali na zaledno poveljniško mesto,
- sprejemanje pravnika, psihologa ali vojaškega kaplana, ki jih v okviru transporta logističnih paketov napoti v čete, bataljonsko zdravstveno postajo ali na zaledno poveljniško mesto,
- organiziranje namestitve, kopanja in pranja, kadar so ji za to dodeljene ustrezne zmogljivosti in
- spremljanje administrativno-logističnega omrežja (A/L NET) bataljona«. (Škerbinc idr., 2007, str. 404 in 405)

Isti avtorji navajajo, da so v izpostavljeni logistični postaji naslednji elementi:

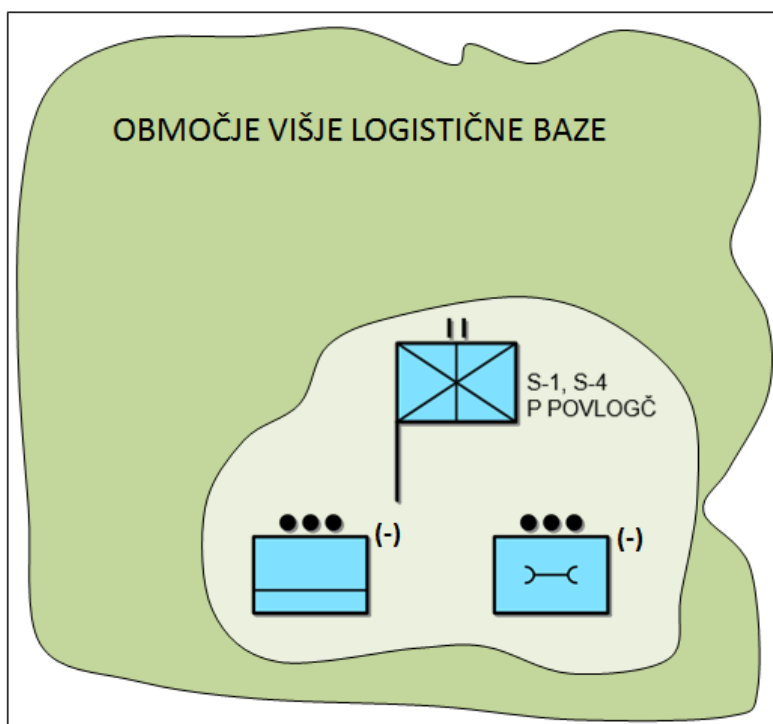
- predstavniki odseka za kadrovske zadeve in odseka za logistiko,
- vod za oskrbo, z odvzetimi skupinami, ki se nahajajo v bataljonski logistični postaji,
- vod za vzdrževanje, z odvzetimi skupinami, ki se nahajajo v bataljonski logistični postaji in
- četni logisti.

Poveljnik poveljniško logistične čete vodi delo izpostavljene logistične postaje.

Dejavniki, ki vplivajo na razmestitev izpostavljene logistične postaje, so različni. »Če zaradi organiziranosti logistične podpore višje enote ali prevelike oddaljenosti višje logistične baze ni mogoča razmestitev tega elementa v logistični bazi višje enote, se ta razmesti na ustrezni lokaciji med višjo logistično bazo in BLP (do 20 kilometrov od črte prednjih položajev lastnih sil) ali pa na lokacijo BLP.« (Škerbinc idr., 2007, str. 405)

Zavarovanje izpostavljene logistične točke se izvaja neprekinjeno. Ko je le-ta razmeščena samostojno, je za zavarovanje odgovoren poveljnik poveljniško logistične čete (FM 71-123 Tactics and Techiques for Combined Arms Heavy Forces: Armoured Brigade, Battalion/Task Force, and Company/Team, 1992, str. 8-27). V primeru, da je razmeščena v območju višje logistične enote, se zavarovanje izvaja usklajeno z vsemi enotami, ki so nameščene v območju.

Slika 3 prikazuje razmestitev izpostavljene logistične postaje z njenimi elementi v območju višje logistične baze.

Slika 3: Izpostavljena logistična postaja z vsemi elementi
Lastni vir

3.2 ČETNI LOGISTIČNI ELEMENT

»Četni logistični elementi izvajajo logistično podporo lastnih in četi dodeljenih enot, pri čemer tesno sodelujejo z ILP ter BLP. Izvajajo naslednje naloge:

- organizirajo delovanje četne logistične točke,
- organizirajo oblikovanje in prevzamejo logistične pakete v ILP ter organizirajo in vodijo transport od logistične razdelilne točke do četne logistične točke,
- organizirajo in izvajajo razdeljevanje zalog v četi,
- organizirajo zbiranje poškodovanih sredstev ter posredujejo zahtevek za izvleko in vzdrževanje;
- organizirajo zdravstveno oskrbo v četi in četno zbirališče ranjenih,
- organizirajo četno zbirališče vojnih ujetnikov in njihovo predajo v bataljonsko zbirališče,
- spremljajo administrativno-logistično omrežje bataljona.« (Škerbinc idr., 2007, str. 405 in 406)

Četni logistični element, ki ga vodi namestnik poveljnika čete, sestavljajo še četni podčastnik, četni logist in pripadniki poveljstva čete. Deli se na dva dela.

V prvem delu je četni logist, ki je v bataljonski ali izpostavljeni logistični postaji. Ključno vlogo pri sestavi logističnega paketa (LOGPAK) ima četni logist, ki s četnim logističnim

elementom komunicira po administrativno-logističnem omrežju in osebno ob dostavi logističnega paketa »Četni logisti organizirajo prevzem zalog za svojo četo ter nadzirajo ustreznost vrste in količine sredstev glede na odobren zahtevek.« (Škerbinc idr., 2007, str. 416)

*Slika 4: Četni logist pri sestavljanju logističnega paketa
Vir 2: Army Sustainment (2018)*

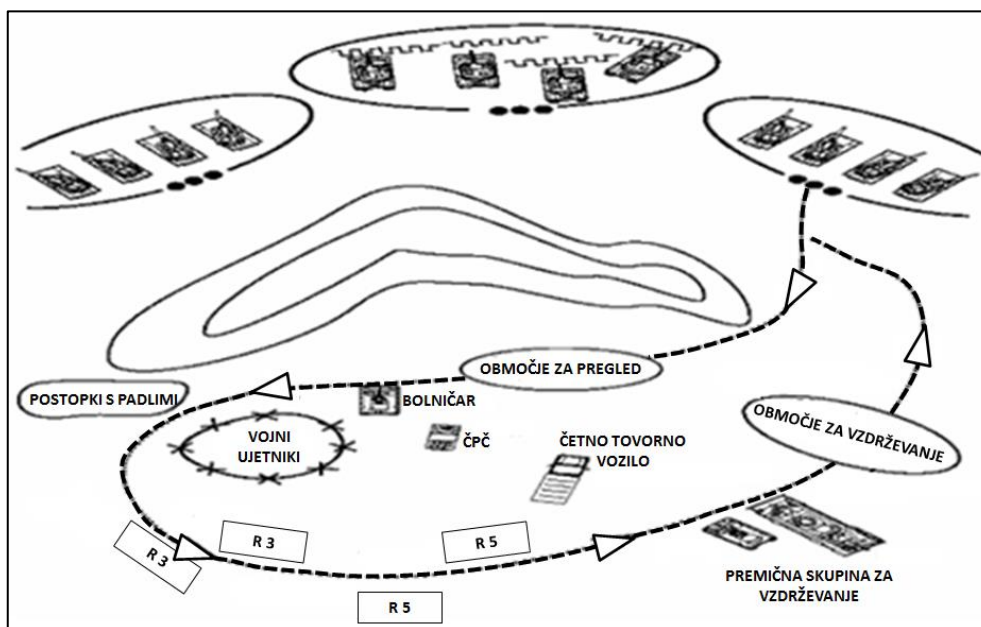
*Slika 5: Dostava logističnega paketa po zraku
Vir 3: <https://www.army.mil> (2019)*

V drugem delu pa sta namestnik poveljnika čete in četni podčastnik. »Zagotovitev delovanja v četi načrtuje in kontrolira namestnik poveljnika čete, organizira pa četni podčastnik. Slednji je odgovoren za usklajevanje zagotovitve delovanja, vodi delovanje četne logistične točke, ima pregled nad stanjem kadrovske in logistične podpore v četi in izdeluje poročila s kadrovskega in logističnega področja.« (Škerbinc idr., 2007, str. 405)

Četni logistični element se nahaja do 1 km za prednjo črto delovanja lastnih sil. Četni podčastnik, med drugimi nalogami, ki smo jih omenili že v prejšnjem odstavku, organizira delovanje četne sanitetne točke, organizira mesto za pridržanje vojnih ujetnikov, organizira četno zbirališče poškodovane opreme. Četni podčastnik po prevzemu nadzora nad logističnim paketom le-tega pripelje na območje razporeditve četnega logističnega elementa. Enote na položajih se dopolnijo in pri tem upoštevajo taktično situacijo. Dopolnjevanje se izvaja s tremi tehnikami, ki jih opisuje FM 4-93.51 Tactics, Techniques, and Procedures for the Division Support Battalion (2002):

- tehnika servisne postaje (angl. Service Station Resupply),
- tehnika zadnjih vrat (angl. Tailgate Resupply) in
- kombinacija tehnik servisne postaje in zadnjih vrat (angl. Modified Tailgate Resupply).

Tehnika servisne postaje:

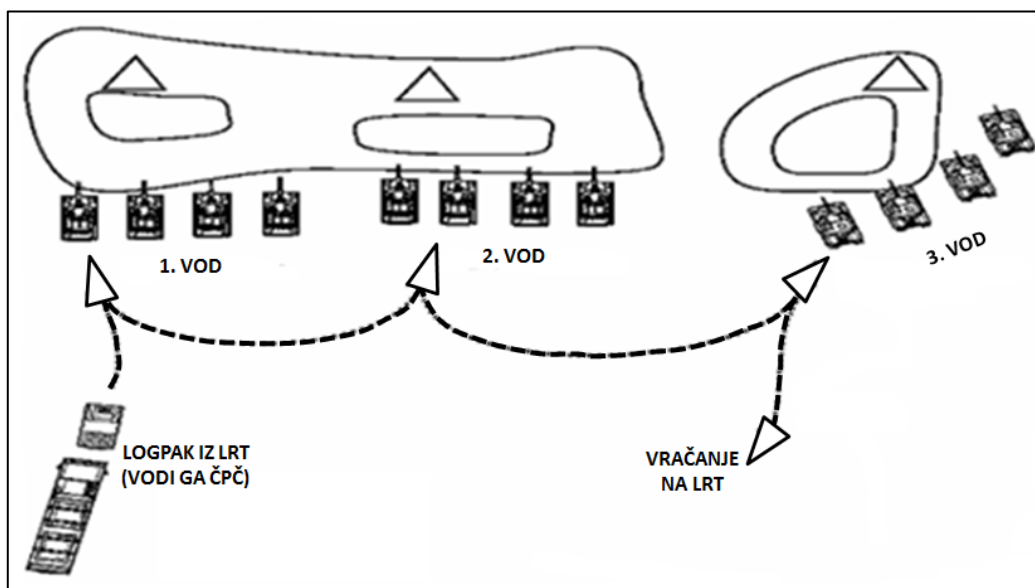

Slika 6: Dopolnitev s tehniko servisne postaje

Vir 4: Tactics, Techniques, and Procedures for the Division Support Battalion, 2002

Pri tej tehniki se četna vozila izmaknejo iz položajev, se popolnijo s sredstvi razredov 3 in 5 in se vrnejo na svoje položaje. Z vidika porabe časa je najhitrejša. Istočasno se popolnjuje do 1/3 moštva oziroma sil.

Tehnika zadnjih vrat:

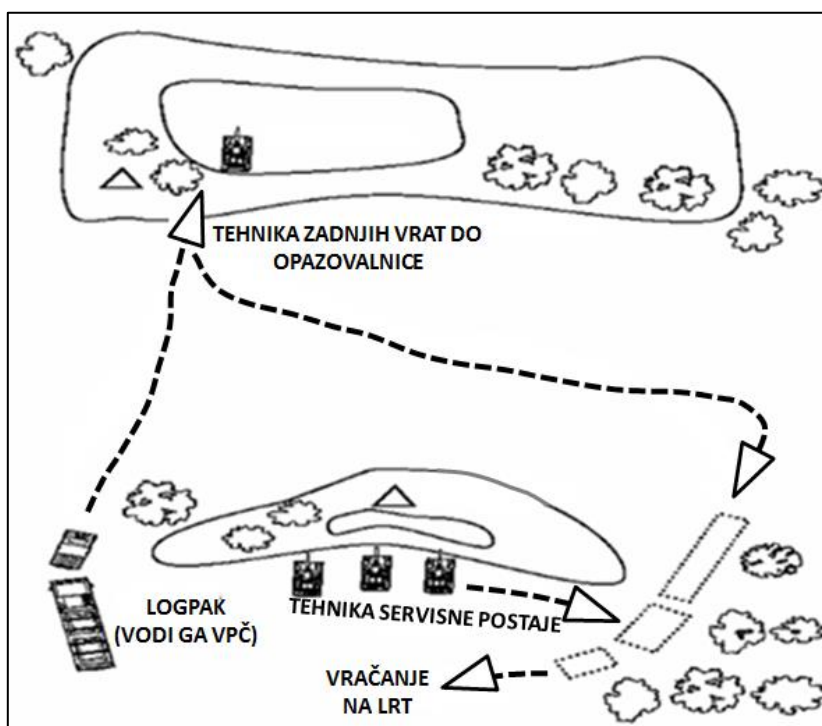
Slika 7: Dopolnitev s tehniko zadnjih vrat

Vir 5: *Tactics, Techniques, and Procedures for the Division Support Battalion, 2002*

Ta tehnika se uporabi, če do vozil na položajih vodijo komunikacije, ki omogočajo premik logističnih vozil. Pri uporabi tehnike zadnjih vrat vozila na položajih ostanejo na mestu ali pa se minimalno premaknejo nazaj. Slaba stran tehnike je povečana poraba časa za popolnitev, ker se istočasno lahko popolnjuje le ena enota na položaju.

Kombinacija tehnik zadnjih vrat in servisne postaje:

Poveljnik enote lahko izbira med ustreznimi tehnikami in uporabi kombinacijo obeh kar je predstavljeno na sliki 8. Tehniko zadnjih vrat uporabi za popolnitev vozil na varovanju ali opazovalnih točkah, tehniko servisne postaje pa za ostala vozila.

Slika 8: Dopolnitev s kombinacijo tehnik zadnjih vrat in servisne postaje
Vir 6: *Tactics, Techniques, and Procedures for the Division Support Battalion, 2002*

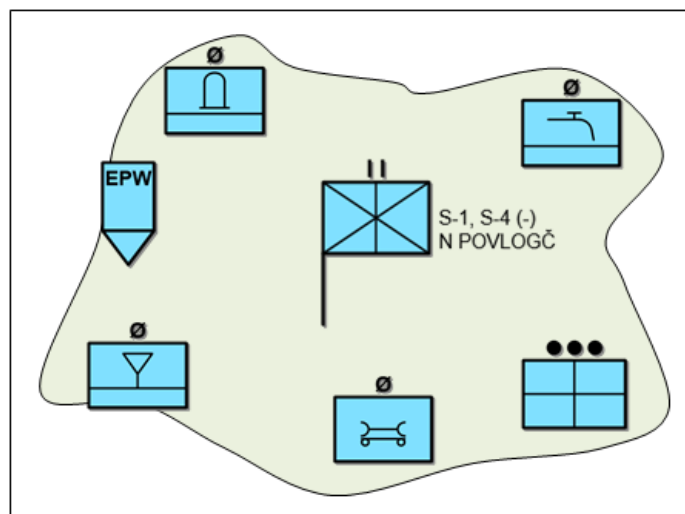
Po končani popolnitvi četni podčastnik preda poročilo o stanju, zahtevke po logistični podpori, ranjene, mrtve in ujete sovražnikove vojake ter logistični paket pospremi do logistične razdelilne točke (LRT), kjer se priključi logističnemu konvoju.

3.3 BATALJONSKA LOGISTIČNA POSTAJA

To je stalni element logistične podpore bataljona, ki ga vodi namestnik poveljnika poveljniško logistične čete.

V bataljonski logistični postaji so naslednji elementi:

- odsek za kadrovske zadeve in odsek za logistiko (zaledno poveljniško mesto),
- namestnik poveljnika poveljniško logistične čete,
- skupina za oskrbo z vodo,
- skupina za oskrbo z gorivi in mazivi,
- skupina za oskrbo s SiMES,
- premične skupine za vzdrževanje,
- bataljonska zdravstvena postaja in
- bataljonsko zbirališče za vojaške ujetnike.

Slika 9: Elementi bataljonske logistične postaje
Lastni vir

Kot smo že navedli, je bataljonska logistična postaja stalni in tudi osnovni element bataljonske logistične podpore, v katerem so razmeščeni elementi poveljniško logistične čete. Razmeščena je na območju delovanja bataljona, in sicer zunaj dometa sovražnikovega lažjega posrednega ognja, do 10 km od črte prednjih položajev lastnih sil, kakor navajajo Škerbinc idr. (2007) na strani 403.

Naloge bataljonske logistične postaje so:

- načrtuje, organizira in izvaja rutinsko oskrbo z materialnimi sredstvi v bataljonu,
- organizira, vodi in izvaja rutinsko oskrbo z logističnimi paketi do logistične razdelilne točke,
- organizira in izvaja omejena popravila materialnih sredstev,
- organizira, vodi in izvaja izvleko in evakuacijo okvarjenih sredstev do bataljonske točke za zbiranje okvarjene tehnike,
- načrtuje, organizira in izvaja transport sredstev in moštva,
- načrtuje, organizira in izvaja dopolnjevanje zalog v bataljonski logistični postaji,
- prevzema sredstva v logistični bazi višje enote ali pa jih sprejema v bataljonski logistični postaji (odvisno od razdelitvenega načina),
- spremlja administrativno-logistično omrežje bataljona in sprejema poročila o statusu enot,
- organizira, vodi in izvaja zdravstveno oskrbo,
- organizira bataljonsko zbirališče vojnih ujetnikov,
- vzdržuje komunikacijo z logistično enoto, ki ga podpira,
- sprejema kadrovske okrepitve in jih napotuje v podrejene enote,
- sprejema pošto in dokumente ter jih posreduje v podrejene enote,
- sprejema pridodane elemente in jih napotuje v dodeljene enote, skladno s poveljnikovimi usmeritvami,
- organizira storitve, če so ji za to dodeljene potrebne zmogljivosti.

Oskrbovanje enot se izvaja:

- Rutinsko – s sredstvi vseh razredov oskrbe, ki so jih enote zahtevale. Izvaja se periodično (enkrat dnevno, dvakrat dnevno, vsak drugi dan) in v delu dneva, ki sovražniku otežuje ali onemogoča opazovanje in delovanje po logističnem konvoju. Ključno vlogo pri sestavi logističnega paketa imajo četni logisti. S četnim logističnim elementom komunicirajo po administrativno-logističnem omrežju in osebno ob dostavi logističnega paketa v četni logistični element, ki ga vodita namestnik poveljnika čete in četni podčastnik.
- Izredno (angl. Emergency Resupply) – izvaja se izključno za enoto, ki svoje naloge ne more izvesti brez izredne popolnitve s sredstvi in bi čakanje na rutinsko oskrbo ogrozilo izvedbo naloge. Največkrat so to sredstva razredov 3 in 5, sanitetni material, JRKB⁵ sredstva, redko tudi sredstva razreda 1.
- S predhodno razmeščenimi zalogami (angl. Pre-positioned Supplies, imenovanih tudi »cache«) – ta tehnika se uporablja v defenzivnem delovanju, ko je poraba streliva povečana, enote, ki logistično podpirajo delovanje, pa se tudi izmikajo, zato manevrskim četam na dogovorjenih prikritih in maskiranih točkah pripravijo zaloge streliva, včasih tudi goriva.

3.4 LOKACIJA BATALJONSKE LOGISTIČNE POSTAJE

Bataljonska logistična postaja je eden od pomembnejših ciljev sovražnika, zato je pravilna izbira položaja za njeno postavitve pomembna. Za določitev lokacije se uporabljajo dejavniki, ki vplivajo na delovanje. To so:

- naloga,
- sovražnik,
- lastne sile in razpoložljiva podpora,
- okolje (zemljišče, klimatske razmere, vreme, drugi dejavniki okolja),
- razpoložljiv čas,
- vpliv civilnega okolja.

Na podlagi izvedene analize, ki vključuje vse navedene dejavnike, štab predlaga možne lokacije poveljniku bataljona, ki jih potrdi ali zavrne.

Dejavnike, ki vplivajo na delovanje, v tuji literaturi najdemo kot METT-TC dejavnike (Mission Enemy Terrain Troops (and Support available) – Time (available) Civil (considerations)), ki so podlaga za izdelavo METT-TC analize oziroma analize dejavnikov, ki vplivajo na delovanje.

Pri izbiri lokacije moramo upoštevati tudi naslednje pogoje:

- zemljišče mora omogočati kritje, prikrivanje in maskiranje elementov,
- zagotavljati mora dostopnost tovornim vozilom,
- v bližini naj bo možnost pristanka helikopterja,
- področje mora biti dovolj veliko, da lahko v njem razmestimo vse elemente,

⁵ JRKB – jedrsko, radiološko, kemično in biološko (orožje, obramba, sredstva)

- zagotavljati mora prevoznost komunikacij ob morebitnem poslabšanju vremena (obilno deževje lahko zemljišče močno razmoči in onemogoči premike tovornih vozil),
- ključen je tudi urejen dostop do komunikacij, glavnih in pomožnih oskrbovalnih poti,
- zagotavljati mora pogoje za krožno zavarovanje in
- zagotavljati mora kakovostno zvezo.

Upoštevati je treba tudi dejstvo, da se situacija na bojišču spreminja, zato bataljonska logistična postaja ni statična in se premika za lastnimi enotami na razdalji, ki ji omogoča neprekinjeno in učinkovito podporo delovanja lastnih enot.

Bataljonska in izpostavljena logistična postaja morata držati tempo napredovanja enot in jih neprekinjeno podpirati. Bojne enote bodo lahko določeno obdobje še delovale brez logistične podpore, sčasoma pa bo tempo njihovega napredovanja popolnoma zamrl. Premičnost elementov logistične podpore v vseh oblikah delovanja poudarja tudi Žurman (str. 27).

Istočasno premikanje obeh elementov logistične podpore bataljona začasno prekini logistično podporo in predstavlja veliko tveganje, zato se lahko hkrati premika le en element, drugi pa v času njegovega premika prevzame nadzor nad spremljanjem situacije na bojišču.

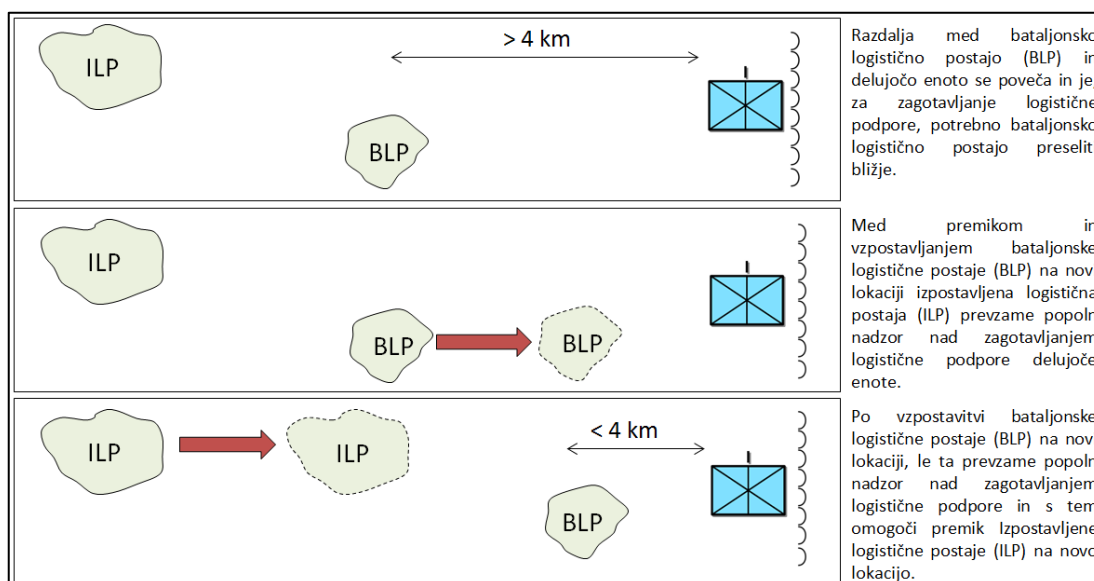
Premik elementov logistične podpore bataljona se lahko izvaja na tri načine:

- premik izpostavljene logistične postaje, ki ji sledi premik bataljonske logistične postaje,
- premik bataljonske logistične postaje, ki ji sledi premik izpostavljene logistične postaje in
- hkraten premik bataljonske in izpostavljene logistične postaje.

Za slednjega smo že poudarili, da povzroča dodatno tveganje in se ga skušamo izogibati.

Iz taktičnih razlogov se izogibamo postavitvi izpostavljene logistične postaje na območju, kjer je bila prej postavljena bataljonska logistična postaja.

Slika 10 prikazuje premik elementov bataljonske logistične podpore, kjer se na novo lokacijo najprej premakne bataljonska logistična postaja. Po vzpostavitvi bataljonske logistične postaje sledi premik izpostavljene logistične postaje. S takšnim načinom premika elementov bataljonske logistične podpore je zagotovljena neprekinjena logistična podpora kakor tudi nadzor nad zagotavljanjem logistične podpore enot, ki se bojujejo.

Slika 10: Način premika elementov bataljonske logistične podpore
Lastni vir

3.5 ZAVAROVANJE BATALJONSKE LOGISTIČNE POSTAJE

Zagotavljanje varnosti elementov zagotovitve delovanja je ključna za uresničitev njihovega poslanstva in posledično poslanstva bataljona, zato morajo imeti elementi zagotovitve delovanja izdelane načrte za neprekinjeno zagotavljanje varovanja. Navadno izvajajo varovanje z lastnimi silami in nimajo pridodanih pripadnikov bojnih enot. Najboljši način za pasivno zaščito je izbira lokacije, ki bo omogočala prikritost razmestitve pred sovražnikovim opazovanjem in zagotavljala dobre pogoje za maskiranje. Upoštevanje maskirne discipline (zvok, svetloba) prav tako otežuje sovražniku lociranje razporejenih elementov zagotovitve delovanja.

Za varovanje bataljonske logistične postaje se vedno vzpostavi krožna obramba:

- z opazovalnicami in s patroljami,
- z razmestitvijo razpoložljivih orožij,
- s položaji, ki nadzirajo verjetne smeri dostopa,
- z načrtom neposrednega ognja,
- z načrtom ognjene podpore,
- z integracijo razpoložljivih bojnih vozil, ki čakajo na popravila in njihovih oborožitvenih sistemov,
- s sistemom alarmiranja v primeru napada,
- z določitvijo reakcijskih sil v primeru napada.

Enote način zavarovanja, kjer so posameznim sekcijam dodeljeni sektorji zavarovanja, urejajo z lastnimi standardnimi operativnimi postopki in pri tem upoštevajo lastnosti zemljišča. Nujno je tudi, da logistični elementi preizkusijo načrt

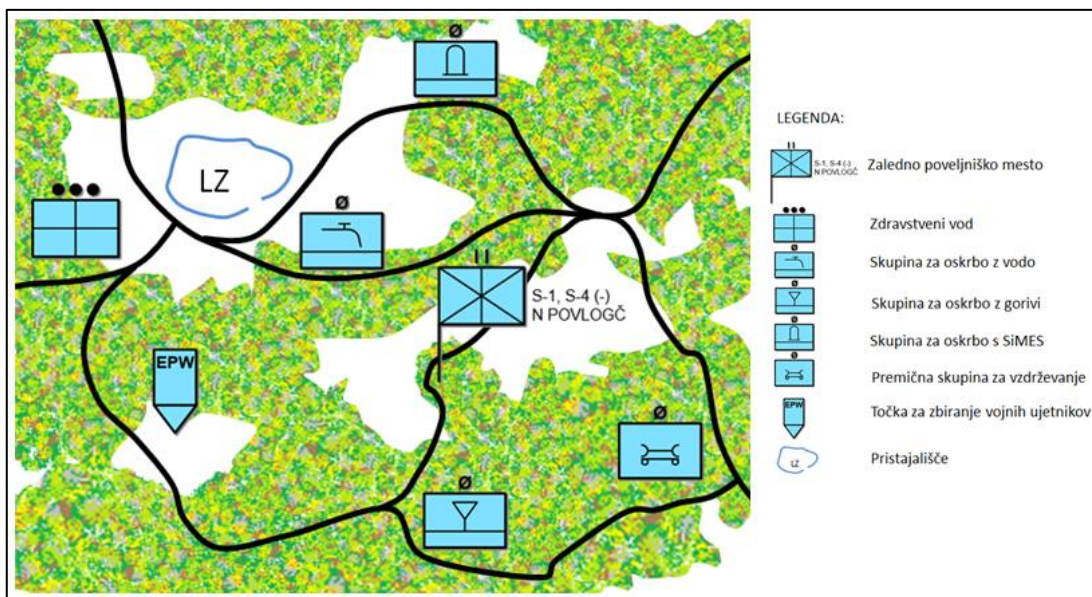
obrambe.

Podtočka je povzeta po FM 71-123 Tactics and Techniques for Combined Arms Heavy Forces: Armoured Brigade, Battalion/Task Force, and Company/Team (1992, str. 8-27), ki poudarja, da je odsek za logistiko odgovoren za organizacijo zavarovanja bataljanske logistične postaje.

3.6 RAZMESTITEV ELEMENTOV V BATALJONSKI LOGISTIČNI POSTAJI

Razmestitev elementov v bataljonski logistični postaji narekujejo praktični, še bolj pa varnostni dejavniki. Med praktičnimi dejavniki je treba poudariti predvsem povezanost posameznih elementov s komunikacijami in krožni način prometa v bataljonski logistični postaji, ki omogoča dostop do potrebne točke v zelo kratkem času. S krožnim prometom se zmanjša tudi nevarnost nesreč ob pogojih slabše vidljivosti, poveča pa se pretočnost vozil, prometa in materialnih sredstev v območju razmestitve bataljanske logistične postaje.

Med varnostnimi dejavniki je treba upoštevati, da so v bataljonski logistični postaji večje količine streliva ter goriva, katerih lokaciji morata biti ločeni v največji možni meri.

Slika 11: Primer razmestitve elementov v bataljonski logistični postaji
Lastni vir

Pri razmestitvi elementov moramo obvezno upoštevati, da je:

- skupina za oskrbo z gorivi in mazivi minimalno 500 m oddaljena od skupine za oskrbo s SiMES in 250 m od ostalih elementov,

- v skupini za oskrbo s SiMES se zajeto/zaseženo strelivo hrani ločeno od streliva lastnih enot,
- podrast okrog mest skladiščenja goriv in SiMES je treba odstraniti,
- zagotoviti je treba sredstva za gašenje požarov v obeh skupinah.

3.7 VLOGA BATALJONSKE LOGISTIČNE POSTAJE

3.7.1 Načrtovanje logistične podpore

Izdelava in usklajevanje načrta logistične podpore delujočih enot z nadrejeno enoto je ključna za zadostno, pravočasno in ustrezno logistično podporo enot v vseh načinih delovanja. Povzeto po FM 3-21.20 The Infantry Battalion (2006, str. 4-34 do 4-52) mora načrt logistične podpore:

- zagotavljati prilagodljivost in odzivnost za podporo vseh možnosti manevra bataljona,
- zagotavljati neprekinjeno oskrbo s sredstvi razredov 1, 3, 5, zdravstveno oskrbo, vzdrževanje in oskrbo z rezervnimi deli,
- zagotavljati neprekinjeno zavarovanje tako med izvajanjem oskrbovanja kot tudi med aktivnostmi v zaledju bataljona ali v območju višje logistične baze,
- uporabljati vsa razpoložljiva sredstva za pridobivanje informacij o položaju in aktivnostih sovražnika na območju delovanja,
- vključevati postopke ob sovražnikovem napadu,
- vključevati lokacije in razporeditev elementov logistične podpore v njih,
- določiti smeri premika, s katerimi bo zagotovljena kar najvišja odzivnost logističnih enot,
- vključevati načrt za oskrbovanje po zraku,
- vključevati usklajenost premikov in razmestitev materialnih sredstev s shemo manevra za zagotavljanje takojšnje podpore,
- zagotavljati ustrezno logistično podporo izvidniškim elementom,
- jasno določiti prioritete za logistično podporo v vseh fazah bojnega delovanja,
- vključevati prožilce za aktiviranje ali opustitev zbirnih točk in logističnih razdelilnih točk,
- vključevati načrt CASEVAC⁶, dopolnjevanje zalog in izvleke MS na vseh predvidenih lokacijah,
- vključevati izvedbo preizkusa, ki vključuje CASEVAC, bataljonsko točko za zbiranje poškodovane opreme, premike bataljonske in izpostavljene logistične postaje in izredno oskrbovanje enot,
- zagotavljati, da je kar največ sredstev že naloženih na vozila in pripravljenih za hiter premik,

⁶ CASEVAC, angl. Casualty Evacuation, evakuacija ranjenih in poškodovanih s sredstvi, katerih osnovni namen ni prevoz ranjenih in poškodovanih.

- vključevati dodelitev skupin za izvleko in MEDEVAC⁷ enotam na težišču delovanja,
- pravočasno predvideti potrebe po povečanju zalog sredstev razredov 3 in 5,
- jasno določiti oskrbovalne poti, da ne ovirajo manevra ali da je premik po njih onemogočen zaradi beguncev.

Poudariti je treba, da je načrtovanje in izvajanje logistične podpore enot neprekinjen proces, ki se dopolnjuje, prilagaja in spreminja na podlagi razmer v okolju delovanja.

3.7.2 Oskrbovanje

»Organizacija oskrbovanja mora potekati tako, da je vzpostavljen učinkovit in neprekinjen pretok dopolnjevanja zalog, da bi se izognili obremenitvam enot in nevarnostim izgub.« (Žurman, 2008, str. 48)

Oskrbovanje v Slovenski vojski je organizirano na tri načine:

- po načrtu (angl. push),
- po zahtevkih (angl. pull) ali
- neposredno (angl. directed).

Oskrbovanje z logističnimi paketi (LOGPAK, angl. LOGPAC) je najpogostejše uporabljena, najenostavnejša in najbolj učinkovita oblika rutinskega oskrbovanja, bataljon pa jo uporablja vedno, kadar stanje to dovoljuje. Odsek za logistiko (S-4) načrtuje in usklajuje logistične pakete tako, da popolnoma podpira poveljnikovo namero. Logistični paket mora biti sestavljen tako, da podpira delovanje enote v obdobju do naslednjega dopolnjevanja zalog, po navadi je to 24 ur. Pri sestavi logističnih paketov se upošteva načrt dopolnjevanja enot in njihove potrebe po dodatnem dopolnjevanju, ki jih izražajo preko svojih poročil. Dopolni se ga lahko tudi z moštvom za popolnitev izgub, s pošto, z dodatnimi vozili za evakuacijo in s popravljenimi vozili. Četni logisti pod nadzorom poveljnika voda za oskrbo ali poveljnika poveljniško logistične čete v izpostavljeni logistični postaji sestavijo logistične pakete za svojo enoto in v enotnem logističnem konvoju izvedejo premik do logistične razdelilne točke. Poveljnika konvoja določi poveljnik poveljniško logistične čete. V vsakem logističnem konvoju je prisoten tudi predstavnik odseka za kadre ali logistiko, ki s četnim podčastnikom in poveljnikom voda za oskrbo izvede hitro logistično koordinacijo. Četni podčastnik ali njegov predstavnik prevzame nadzor nad logističnim paketom za njegovo enoto na logistični razdelilni točki.

V nadaljevanju bomo opisali značilnosti načinov oskrbovanja in na praktičnih primerih pojasnili razliko med njimi:

⁷ MEDEVAC, angl. Medical Evacuation, evakuacija ranjenih in poškodovanih s sredstvi, katerih osnovni namen je prevoz ranjenih in poškodovanih. Prevoz se izvaja v spremstvu in pod nadzorom medicinskega osebja.

- Po načrtu (angl. push) – enote se dopolnjujejo po vnaprej določenem načrtu s sredstvi, katerih dnevno porabo je moč predvideti in izračunati, izvaja pa se neodvisno od dejanskih potreb uporabnika. Od uporabnika se pričakuje, da pravočasno sporoči, da določenih sredstev ne potrebuje za svoje delovanje in da ga le-ta upočasnjujejo in ovirajo pri napredovanju. Ta način je prijazen do načrtovalcev logistične podpore in v veliki meri tudi do uporabnika, ki mu ni treba skrbeti za dopolnjevanje s sredstvi, ki jih potrebuje vsakodnevno.

Primer oskrbovanja s sredstvi R 1 po načrtu je dober primer, pri čemer je treba pozornost posvetiti količini porabljene vode. Če upoštevamo Smernice za logistično operativno načrtovanje zalog materialnih sredstev in opreme ter storitev v Slovenski vojski (2016), so osnovne dnevne potrebe po pitni vodi (brez umivanja ali kopanja) naslednje:

	Kriterij pripadanja (l/osebo)	Število oseb	Korekcijski faktor	Potrebna količina (l)
Pitje	5	130	1	650
Priprava dehidriranega obroka	1			zmerno podnebje
			SKUPAJ	780

	Kriterij pripadanja (l/osebo)	Število oseb	Korekcijski faktor	Potrebna količina (l)
Pitje	5	130	1,5	975
Priprava dehidriranega obroka	1			tropsko podnebje
			SKUPAJ	1170

Slika 12: Izračun potrebnih količin vode za 130 pripadnikov
Lastni vir

Enoti s 130 pripadniki torej pripada 780–1170 l vode na dan. V primeru, da vsak pripadnik dnevno popije le 3 namesto načrtovanih 5 l, bo v četrtem logističnem elementu vsak dan ostalo 260 l vode in po treh dneh bo voda zasedala $\frac{3}{4}$ m³ prostora (oziroma 1 EUR⁸ paleta), kar je za zmogljivost in namen četrtega logističnega elementa velika obremenitev.

- Po zahtevkih (angl. pull) – uporabnik v svojih poročilih o stanju zalog materialnih sredstev jasno izraža potrebe po dopolnitvi, ki se mu dostavijo v obliki logističnega paketa. Ta način je v znatni meri odvisen od sposobnosti predvidevanja

⁸ evropaleta z dimenzijami 1200 x 800 x 144 mm.

uporabnika, ki si mora pravočasno odgovoriti na vprašanje: Kaj, kdaj in koliko bom potreboval? Ta način lahko povzroči težave tudi izvajalcu, ki mora prav tako vnaprej predvideti potrebe delujočih enot ali pa imeti v svojih zalogah vsa sredstva, ki bi jih enote zahtevale.

Bataljonska in izpostavljena logistična postaja sprejemata poročila o stanju zalog in sredstev v podrejenih enotah ter istočasno prejemata zahtevke za dopolnitev le-teh. Poročanje je po navadi predvideno dvakrat dnevno (zjutraj in zvečer), dopolnjevanje enot z logističnim paketom pa se izvaja v delu dneva, ki sovražniku otežuje ali onemogoča opazovanje in delovanje po logističnih konvojih (večerne ure ali nočni čas), torej enkrat dnevno. Uporabnik mora svoje potrebe pravočasno najaviti in natančno spremljati razvoj situacije.

Če nadaljujemo s prejšnjim praktičnim primerom in situacijo, se v četrtem logističnem elementu skladišči 780 l vode, ki jo enota ni porabila. Naloga četrtega logističnega elementa je, da po administrativno-logističnem omrežju sporoči, da popolnjevanja z vodo za naslednje 3 dni ne potrebuje. Kot primer navedimo še, da enota dobi novo nalogo, pri kateri bo z vozili opravila več premikov, kot je to običajno. Posledično se bo povečala poraba goriva in tudi količine, ki jih dnevno prejema za popolnitev z logističnim paketom, ne bodo zadoščale za izvedbo naloge. Na podlagi novonastale situacije in drugačnih potreb bo po administrativno-logističnem omrežju sporočil nove potrebe za popolnjevanje s sredstvi razreda 3 oziroma bo pravočasno svoje potrebe vključil v poročilu LOGSTAT⁹.

- Neposredno (angl. directed) – dopolnjevanje na ta način se uporablja z namenom, da bi zmanjšali število manipulacij s tovorom in čas, ki je potreben za dopolnitev zalog. Tovor je po navadi namenjen specifični enoti (na primer minometni četi) ali enoti, ki izvaja odločilno delovanje.

En praktični primer je naveden že v opisu načina oskrbovanja. Neposredni način oskrbovanja pa lahko navedemo tudi v primeru popolnjevanja s sredstvi razreda 4. Enota izrazi potrebo po popolnitvi z večjimi količinami različnih sredstev za utrjevanje zavzetega položaja. Pretovarjanje večjih količin brinovih elementov, vreč za pesek, lesenih kolov in podobnega materiala zahteva veliko časa in sredstev za prekladanje. Ker je popolnitev enote z zahtevanimi sredstvi ključna za izvedbo poveljnikove namere, se enoto popolni neposredno iz zalog nadrejene logistične enote.

Za optimalno delovanje sistema logistične podpore in oskrbovanja kot njegovega dela uporabljamo vse tri načine, ki jih med seboj dopolnjujemo in kombiniramo.

Slika 14 prikazuje logistični paket med premikom z elementi zavarovanja in

⁹ LOGSTAT, poročilo o stanju logistične podpore v enoti (angl. Logistics Status Report).

logističnimi vozili.

Slika 13: Logistični paket med premikom
Vir 7: Army Sustainment (2018)

V poglavju 2.8 smo že omenili, da so enote na začetku delovanja popolnjene s sredstvi, ki jim omogočajo določeno stopnjo samozadostnosti za delovanje, premik in preživetje na bojišču. S sredstvi razreda 1 so enote popolnjene z enim standardnim dnevom oskrbe (SDOS), vozila so popolnjena z gorivom (razred 3), s strelivom (razred 5) pa so enote popolnjene z 1 bojnim kompletom (BK). Četa s 130 pripadniki ima zelo omejene zmogljivosti za transport tovora in kot taka ne zmore transportirati vseh sredstev za 3-dnevno samozadostnost, kar bi ob upoštevanju zgolj potreb po sredstvih v razredih 1, 3 in 5 pomenilo:

		3 SDOS		3 CDOS ¹⁰	
		masa (kg)	volumen (m ³)	masa (kg)	volumen (m ³)
Razred 1	voda	780	0,78	1170	1,17
	BO ¹¹	660	4,96	660	4,96
Razred 3	gorivo	1150	1,3	1720	2,1
Razred 5	SiMES	2300	1,7	5700	4,25
SKUPAJ		4890	8,74	9250	12,48

Tabela 2: Mase in volumni sredstev za tridnevno samozadostnost čete
Lastni vir

¹⁰ CDOS, bojni dan oskrbe je merilo, s katerim izkazujemo potrebno količino MS za zagotovitev enodnevnega delovanja ob upoštevanju kvantitativnih in kvalitativnih multiplikatorjev (faktorjev) za posamezni način, intenzivnost in tempo bojevanja ter okolje delovanja.

¹¹ BO, bojni obrok sestavljajo trije obroki (zajtrk, kosilo, večerja).

Četa v sestavi bataljona ima po materialni formaciji dve tovorni vozili z nosilnostjo 5 ton. Grob izračun mas in volumnov sredstev navedenih razredov oskrbe nam kaže, da četa nima zmogljivosti za transport takšnih količin brez všteti vrst in količin sredstev iz preostalih razredov (razred 2 in 4) ter osebne opreme pripadnikov. Osebna oprema, ki je pripadniki ne potrebujejo za delovanje, se lahko skladišči v bataljonski ali izpostavljeni logistični postaji, vseeno pa nastane težava s transportom sredstev razreda 2 in 4, ki morajo biti na razpolago v četni logistični točki. Zaloge za popolnjevanje delujočih enot se skladiščijo v izpostavljeni logistični postaji v velikosti najmanj 2 SDOS, zaloge za izredno popolnjevanje s sredstvi razreda 3 in 5 pa v bataljonski logistični postaji. Količine za izredno popolnjevanje določi odsek za logistiko na podlagi operativne slike na bojišču.

3.7.3 Vzdrževanje

»Vzdrževanje so dejavnosti, ukrepi in postopki poveljstev in enot, s katerimi se zagotavljajo tehnična brezhibnost in razpoložljivost ter zanesljivost delovanja materialnih sredstev. Vodilno načelo vzdrževanja na bojišču je popravilo čim bliže prednji bojni črti delovanja, kolikor je to operativno mogoče in izvedljivo, kar zahteva visoko izurjenost in opremljenost enot za vzdrževanje. Glavna naloga vzdrževanja je zagotavljanje čim več operativnih bojnih sistemov na bojišču.« (Žurman, str. 52)

Pomen organizacije sistema vzdrževanja sredstev enote ugotovijo šele ob prvih okvarah sredstev. Vod za vzdrževanje kot izvajalec popravil vozil, oborožitve in sredstev komunikacijsko informacijskih sistemov (KIS¹²) na prvi stopnji izvaja svoje poslanstvo v izpostavljeni logistični postaji. Premične skupine za vzdrževanje pa so lahko v bataljonski logistični postaji ali pa se pridodajo v četni logistični element, kjer jih prevzame četni podčastnik. »Bataljon nima zmogljivosti za izvajanje popravil na raketnih sistemih, optičnih sredstvih, elektronskih sklopih in specialni opremi. Prav tako nima zmogljivosti za izvajanje zahtevnejših in dolgotrajnejših popravil.« (Škerbinc idr., 2007, str. 423)

Odsek za logistiko je načrtovalec vzdrževanja v bataljonu. Pri svojem delu neprekinjeno sprejema zahteve za vzdrževanje, določa prioritete, nadzira izvajanje, načrtuje in usklajuje zamenjavo sredstev, katerih popravilo ni mogoče. »Med bojem sprejema zahteve, jih oceni po prioriteti in usklajuje uporabo premičnih skupin za vzdrževanje ter za izvajanje izvleke in nujnih popravil bojnih vozil in oborožitve.« (Škerbinc idr., 2007, str. 423)

»Iz svoje sestave vod za vzdrževanje oblikuje bataljonsko točko za vzdrževanje in premične skupine za vzdrževanje, ki so lahko v sestavi BLP ali pa se dodajo manevrskim četam. V vsakem primeru se nahajajo v bližini prednjih položajev čet.«

¹² KIS, komunikacijsko informacijski sistem (angl. Communications Information Systems, CIS).

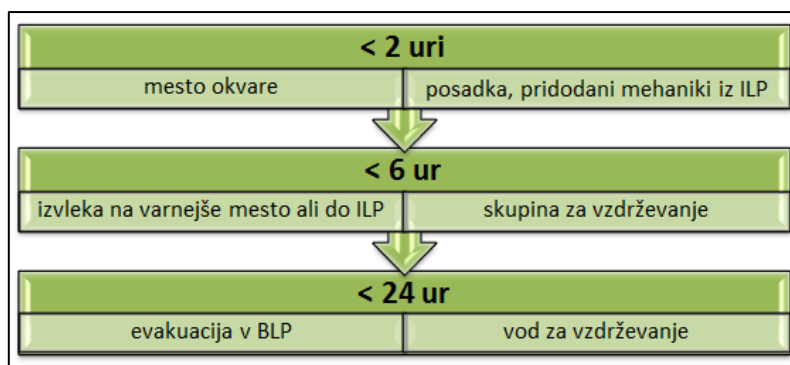
»Poleg točke za vzdrževanje lahko vod za vzdrževanje po potrebi oblikuje tudi bataljonsko zbirališče okvarjenih sredstev, kjer se sredstva začasno zbirajo do evakuacije v bataljonsko točko za vzdrževanje. Takšno zbirališče je običajno bližje prednjim položajem kot bataljonska točka in ni namenjeno izvajanju popravil.« (Škerbinc idr., 2007, str. 423 in 424)

Proces izvajanja vzdrževanja materialnih sredstev delimo na osnovno vzdrževanje, ki ga izvajata uporabnik ali posadka, in tehnično vzdrževanje, ki ga izvaja vod za vzdrževanje. Doktrina vojaške logistike v poglavju 5.3.3 Vzdrževanje na bojišču (Žurman, 2008, str. 56) navaja časovna merila za izvajanje popravil na posameznih lokacijah, ki so:

- na kraju nastanka/poškodbe – do dve uri,
- popravila prve stopnje – do 24 ur,
- popravila druge stopnje – do osemindvajset ur.

Časovni pomen hitre povrnitve sredstva v operativno stanje je zelo poudarjen v Standardnem operativnem postopku (SOP 8992) vzdrževanja Lahke bataljonske bojne skupine (LBBSk) (Gorenc, 2008): »Vod za vzdrževanje glede na taktično situacijo in nalogo razvije postajo za vzdrževanje na razdalji 3–5 km od prednje črte območja delovanja. Postaja za vzdrževanje zajema sekcijo za vzdrževanje vozil, sekcijo za vzdrževanje oborožitve in sekcijo za vzdrževanje KIS.«

V Lahki bataljonski bojni skupini vzdrževanje izvajata vod za vzdrževanje 10. motoriziranega bataljona (10. MOTB) in vod za vzdrževanje 670. poveljniško logističnega bataljona (670. POVLOGB), ki združujeta njune zmogljivosti in delujeta po načelu 2/6/24 ur.

Slika 14: Načelo 2/6/24 za popravilo okvarjenih materialnih sredstev
Lastni vir

To (povzeto po Gorencu) pomeni, da okvare, ki jih lahko odpravijo v dveh urah, najprej poskuša odpraviti posadka z razpoložljivim orodjem in s sredstvi na mestu okvare. Pri tem lahko posadki pomagajo tudi mehaniki, pridodani v četni logistični element. Za popravila, ki bodo zahtevala do 6 ur, se izvede izvleka sredstva do točke, kjer bo

omogočena odprava okvare brez sovražnikovega ogrožanja. Izvleka poškodovanega sredstva se lahko izvede tudi do točke za zbiranje poškodovane opreme, kjer se ga poskuša povrniti v operativno stanje. Popravila sredstev, ki bodo zahtevala več kot 24 ur, pa se izvajajo v bataljonski logistični postaji¹³.

V najskrajnejšem primeru, ko je sredstvo tako poškodovano, da ga ni mogoče popraviti, se iz njega odstrani vsa oprema, ki bi jo sovražnik lahko uporabil za delovanje proti našim silam, ter se le-to uniči.

3.7.4 Zdravstvena oskrba

V bataljonski logistični postaji je organizirana bataljonska zdravstvena postaja Role¹⁴ 1, ki jo vodi zdravstveni vod, ki s svojo sestavo zagotavlja zdravstveno oskrbo bataljona.

Zdravstveni vod s svojimi zmogljivostmi oblikuje:

- bataljonsko zdravstveno postajo, ki deluje neprekinjeno na isti lokaciji ali pa se deli na dve ločeni lokaciji, na katerih vzporedno deluje krajši čas,
- več skupin za MEDEVAC od čet do bataljonske zdravstvene postaje,
- več skupin bolničarjev, ki jih pridoda četam,

in zagotavlja:

- izvajanje osnovnih ukrepov za varovanje zdravja (vzdrževanje higiene, ustrezno ravnanje z odpadki in preprečevanje poškodb),
- izvajanje medicinske evakuacije od mesta ranitve do bataljonske zdravstvene postaje in
- usklajevanje medicinske evakuacije na višjo raven zdravstvene oskrbe. V ta namen se določijo točke izmenjave reševalnih vozil.

Bataljon pa nima zadostnih zmogljivosti za evakuacijo ranjenih na višjo raven zdravstvene oskrbe med bojem, niti nima lastnih zmogljivosti za evakuacijo ranjenih po zraku. Zračno evakuacijo po potrebi izvaja višja enota.

3.7.5 Ravnanje z vojnimi ujetniki

»Pravila delovanja morajo določiti, kakšna pooblastila imajo vojaki in enote za pridržanje oseb ter kako morajo z njimi ravnati do predaje pristojnim oblastem. V primeru dvoma o statusu pridržane osebe (ali gre za vojnega ujetnika ali za osebo, osumljeno zločina) ravnajo s pridržano osebo kot z vojnim ujetnikom.

Bataljon mora usposobiti vojake v pravilni razlagi in učinkoviti uporabi pravil delovanja. To, da jih vsakdo razume in dojema, je pogoj za delovanje, saj poveljniki nižjih enot in posamezni vojaki sprejemajo odločitve neposredno in samostojno.«

¹³ Standardni operativni postopki LBBSk bataljonsko logistično postajo postavljajo v območje višje logistične baze.

¹⁴ Role, raven zdravstvene oskrbe (angl. Rescue of Life Emergency).

(Škerbinc idr., 2007, str. 287)

Navodilo lahki pehotni (motorizirani) bataljon (str. 119) navaja znatno povečanje števila vojnih ujetnikov kot tipični pokazatelj potrebnih razmer za izkoriščanje uspeha, predvsem se število vojnih ujetnikov poveča ob ofenzivnem delovanju. Postopanje z vojnimi ujetniki je sestavni del kadrovske podpore in ga bataljon izvaja samostojno, ker »nima vojaške policije, ki bi zagotovila prevzem, varovanje in evakuacijo vojnih ujetnikov.« (Škerbinc idr., 2007, str. 412)

Avtorji Navodila lahki pehotni (motorizirani) bataljon nadaljujejo: »Vojak, ki zajame ujetnika ali dokumente, o tem poroča in preda ujetnika in dokumente enotovnemu podčastniku. Enotovni podčastnik ob podpori logističnega elementa enote dostavi ujetnika in dokumente na četno zbirališče vojnih ujetnikov. Z ranjenimi ujetniki se od trenutka zajetja dalje ravna kot z lastnimi ranjenci. Četni logistični element ter posadke vozil in orožij, ki so na popravilu, se uporabijo za varovanje vojnih ujetnikov.

Ujetnike in dokumente nato četa prepelje z logističnim transportom v bataljonsko zbirališče vojnih ujetnikov. Tam jih prevzame S-1, ki jih evidentira, označi in loči med seboj ter posreduje podatke in dokumente v S-2¹⁵.«

»Ujetniki so v bataljonskem zbirališču najkrajši možni čas oziroma dokler razmere ne dopuščajo transporta in predaje v zbirališče, ki ga organizira višja enota. V tem času so med seboj ločeni na častnike, podčastnike in vojake ter po drugih merilih, če razmere dopuščajo. Nudi se jim nujno potrebna materialna in zdravstvena oskrba. Ujetnike na bataljonskem zbirališču varujejo vojaki iz bataljonske logistične postaje, posadke vozil in orožij, ki so na popravilu, ter vojaki, ki trenutno niso zmožni opravljati svoje osnovne dolžnosti.

Delovanje zbirališča organizira in vodi vodja bataljonske logistične postaje. Ujetniki se v zbirališče višje enote prepeljejo s povratnimi logističnimi transporti ali pa s posebnim transportom. Transport ujetnikov načrtuje in usklajuje S-4. Varovanje v času transporta izvaja vojaška policija ali enota, ki jo določi poveljnik bataljona.« (prav tam)

3.7.6 Poročanje

»Cilj bojnega poročanja je zagotoviti neprekinjen in pravočasen pretok informacij o stanju in aktivnostih lastnih enot, nasprotnika, stanju na območju izvajanja aktivnosti ter stanju lokalnega prebivalstva.« (Standardni operativni postopek (SOP 13-0014) za bojno poročanje v silah SV, 2019)

Sprejemanje in analiziranje prejetih informacij od delujočih enot je osnova za prilagajanje načrta logistične podpore. Enote poročajo o stanju skladno s svojimi standardnimi operativnimi postopki za bojno poročanje. Sposobnost enote, da v

¹⁵ S-2, odsek za obveščevalne in varnostne zadeve

poročilu kratko, jasno in nedvoumno zajame stanje na vseh nivojih, bistveno vpliva na sposobnost napovedovanja/predvidevanja, ki vodi v popravke načrtovanja logistične podpore.

Standardni operativni postopek (SOP 13-0014) za bojno poročanje v silah SV (2019) določa obliko – format, označevanje, način prenosa in odgovornost za izdelavo poročil. Vsa poročila imajo barvno in številčno oznako.

Odsek za kadrovske zadeve je odgovoren za poročila z barvno oznako »rdeča«, odsek za logistiko pa za vsa poročila z oznako »rumena«.

Naslov poročila	Okrajšava	Barvna in številčna oznaka
Dnevno številčno stanje	PERSREP	RDEČA 1
Poročilo o poškodovanih/ranjenih	CASREP	RDEČA 2
Zahteva za zdravstveno evakuacijo	MEDEVAC	RDEČA 3
Ocena stanja logistike	LOGASSESREP	RUMENA 1
Ocena zdravstvenega stanja	MEDASSESREP	RUMENA 2
Poročilo o premikih in transportu	MOV SITREP	RUMENA 3
Logistično poročilo	LOGREP	RUMENA 4
Stanje logistike	LOGSTAT	RUMENA 5 RUMENA 5A RUMENA 5B RUMENA 5C RUMENA 5D

Tabela 3: Poročila odseka za kadrovske zadeve in odseka za logistiko

Vir 8: Standardni operativni postopek (SOP 13-0014) za bojno poročanje v silah SV (2019)

Zaledno poveljniško mesto in taktični operativni center (TOC¹⁶) analizirata prejeta poročila in tako gradita operativno sliko stanja na bojišču in logističnega statusa enot.

V članku Using LOGSTAT Reporting to Train As We Fight (2016) avtorji predstavljajo izkušnje, pridobljene pri spremljanju šestih zaporednih rotacij brigadne bojne skupine (angl. Brigade Combat Team, BCT). Stopnja točnosti poročanja je bila komaj 48-odstotna. Ugotovili so tri glavne vzroke za ugotovljeno stanje, ki so:

- pomanjkanje standardiziranih oblik poročil z razumljivimi merilniki za poročanja na vsakem nivoju,
- pomanjkanje standardiziranih oblik poročanja o logističnem statusu enote in prenosa informacij po različnih komunikacijskih načrtih (PACE¹⁷) in

¹⁶ TOC, taktični operativni center spremlja stanje in aktivnosti na bojišču (angl. Tactical Operations Center, TOC).

¹⁷ PACE (angl. Primary Alternate Contingency Emergency Communications Plan). Načrt komunikacij, ki vključuje način prenosa informacij (osnovni, nadomestni, ob izrednih razmerah in v sili).

- vzeli pri poročanju o stanju vzdržnosti enot in bojnem ritmu, ko se le-te urijo v vojašnicah, na terenu ali v centrih za usposabljanje pred napotitvijo na operacijo.

Med njimi najbolj pade v oči nestandardiziranost (oblika, vsebina, merilniki stanja) formatov poročil med posameznimi nivoji. Proces poročanja se začne na nivoju skupine, oddelka, voda, ki poročajo četi. S-4 združuje poročila podenot in nadrejeni enoti pošlje združeno poročilo o stanju logistike (LOGSTAT), ki opisuje dejansko stanje v bataljonu.

Do večjih nerazumevanj pa prihaja, kot navajajo avtorji, pri razumevanju merilnikov stanja in količin. V praksi se nam to dogaja pri sodelovanju s tujimi oboroženimi silami, ki ne uporabljajo metričnega sistema. V članku pa je poudarjeno predvsem različno razumevanje količine in vsebine sredstev, ki sestavljajo standardni dan oskrbe (SDOS).

Uporaba različnih informacijskih sistemov in medijev za prenos poročil (Microsoft Excell, radijske zveze) prav tako povzroča težave v posredovanju in združevanju poročil. Z vzpostavitvijo in s preizkusom PACE komunikacijskega načrta se izognemo navedeni težavi.

V zaključku je treba poudariti predvsem to, da je pravilno izpolnjevanje poročila o logističnem stanju na vseh nivojih in poenoteno razumevanje pomena poročanja osnova za ugotavljanje dejanskih potreb po logistični podpori, hkrati pa poveča odzivnost in zmanjšuje tveganja.

S težavami zaradi standardizacije oblike in vsebine poročila o logističnem stanju enote smo se pri izvajanju vaj že večkrat srečali. Najpogostejši vzrok je bila nestandardiziranost formata poročanja, kar so ugotovili tudi avtorji raziskave, ki jo navajamo v prejšnjih odstavkih. Rešitev je zelo enostavna in rešljiva že z distribucijo enakih formatov poročil na vse nivoje ob začetku aktivnosti.

4 OBSTOJEČE STANJE LOGISTIČNE PODPORE

Direktiva za logistično podporo v Slovenski vojski (Kljun, 2017) pravi, da logistično podporo pehotnih polkov izvajajo poveljniško logistični vodi v njihovi sestavi. »Logistične naloge poveljniško logističnega voda znotraj pehotnih polkov so:

- podpora osnovnemu vzdrževanju in izvajanju prve stopnje tehničnega vzdrževanja bojnih in nebojnih vozil ter pehotne oborožitve v polku,
- zagotavljanje vsakodnevnega transporta ljudi in opreme polka v fazi usposabljanja posameznika, oddelkov in vodov,
- logistična podpora enot polka na terenskem usposabljanju do ravni MOTČ¹⁸ in
- opravljanje nalog skladiščnega poslovanja za potrebe polka.« (Kljun, 2017, str. 6)

¹⁸ MOTČ, motorizirana četa

S preoblikovanjem bataljonov v polke ob transformaciji Slovenske vojske leta 2013 pa le-ti niso več zmožni samostojno vzpostaviti bataljonske logistične postaje in se tega (po Kljunu, 2017) niti ne zahteva več. Zmogljivost bataljona za zagotavljanje logistične podpore se je zmanjšala vsaj za trikrat (poveljniško logistična četa je podpirala bataljon, poveljniško logistični vod podpira četo), medtem ko se količina in raznolikost opreme ter potrebe po logistični podpori v boju polku niso bistveno zmanjšale. Prav tako se ni zmanjšalo število nalog, ki jih logistični del poveljniško logističnega voda izvaja.

Logistična podpora polka v boju se lahko izvaja le z dodanimi logističnimi moduli, ki jih zagotavlja logistična brigada s svojimi logističnimi zmogljivostmi. Modularna sestava logistične podpore polka pa zmanjšuje stroške predvsem za zagotavljanje osnovnih materialnih sredstev (vozila, šotori), vendar je po drugi strani lahko dvorezen meč.

V poglavju 3.7.6 smo že omenili neskladnost informacijskih sistemov, oblik in formatov poročanja, ki otežujejo preglednost podatkov in oceno realnega stanja popolnjenosti in logističnega stanja v enotah. Druga težava, s katero se spopadajo modularno sestavljene enote, pa je poenotenje postopkov izvajanja logistične podpore enot v boju (povezovanje, poročanje), ki so se v bataljonu razvijali postopoma in na podlagi pridobljenih izkušenj iz mnogih vaj in preverjanj pripravljenosti. Pripadniki bataljona so jih ponotranjili, vzeli za svoje in jih dosledno in v popolnosti izvajali. Modularnost pa zahteva čas, da se pridodane enote seznanijo in večkrat preigrajo postopke, ki so jih čete v bataljonu izvajale že leta.

Oprema, ki jo enote Slovenske vojske uporabljajo za izvajanje logistične podpore z gorivom temelji na tovornih vozilih, ki niso prilagojena za vožnjo po terenu. Vozili za zagotavljanje goriva, ki jih uporablja SV, sta Iveco Trakker 190 T 35 W s kapaciteto 4.470 litrov in Avtocisterna za gorivo Iveco Trakker AD 380 T 44 W s kapaciteto 14.930 litrov goriva. Obe vozili za zagotavljanje goriva sta predstavljeni na slikah 15 in 16.

Slika 15: Avtocisterna za gorivo Iveco Trakker 190 T 35 W
Vir 9: <http://www.slovenskavojska.si> (2019)

Slika 16: Avtocisterna za gorivo Iveco Trakker AD 380 T 44 W
Vir 10: <http://www.slovenskavojska.si> (2019)

Obe vozili nista med najbolj primernimi za vožnjo izven urejenih komunikacij, kar se je že pokazalo pri dopolnjevanju enot z logističnimi paketi. Avtocisterna za gorivo, Iveco Trakker 190, ni zmogla zelo razgibanega terena tankovske steze na Osrednjem vadbišču Slovenske vojske. Velik del krivde lahko pripišemo opustitvi izvidovanja poti pred izvajanjem dopolnjevanja delujočih enot in posledično napačni izbiri transportnega sredstva za dopolnjevanja enot z gorivom. Po drugi strani pa izvidovanja ni mogoče vedno izvesti, pa tudi stanje komunikacij se lahko bistveno spremeni zaradi vremenskih vplivov. Dopolnjevanje enot se izvaja v času omejene vidljivosti, kar še dodatno otežuje vožnjo in upravljanje z vozilom. Pri tem pa je stopnja mobilnosti vozila zelo pomembna, če seveda želimo enote dopolniti z avtocisterno. Vseeno pa obstaja možnost dopolnitve bojnih vozil z ročkami za gorivo, ki jih paletiziramo in naložimo na tovorno vozilo z večjo mobilnostjo pri premikanju izven utrjenih poti.

Zahteva za bataljonsko in izpostavljeno logistično postajo je premičnost in tudi zmožnost spremljanja tempa napredovanja delujočih enot. Torej mora biti večina MS pripravljena na premik v vsakem trenutku. To lahko dosežemo s tem, da je tovor naložen na vozilih ali pa paletiziran in se ga naloži na vozila v najkrajšem možnem času. Pogoj za to je seveda zadovoljivo število sredstev za nakladanje tovora, kot so terenski viličarji, ali pa tovorna vozila z opremo za samonakladanje, ki pa jih Slovenska vojska nima dovolj. O pripravljenosti zaloga za premik in o časovnem okvirju govori FM 4-20 Quartermaster Operations (str. 6-14): Zaloge, s katerimi upravljajo enote, v našem primeru četni logistični element, morajo ostati 100-odstotno premične. Za zaloge materialnih sredstev v logistični postaji, ki je bližje delujočim enotam, bi ta

odstotek moral biti enak, če upoštevamo njeno vlogo pri logistični podpori delujočih enot. Enote, ki izvajajo direktno podporo, pa naj bi bile v 30 minutah sposobne premakniti 90 % zalog, ostalih 10 % pa v nekaj naslednjih urah. Navedena dejstva pa se v novi verziji FM 4-40 Quartermaster Operations (2013) ne pojavijo več.

4.1 POIMENOVANJE IN UMESTITEV BATALJONSKE IN IZPOSTAVLJENE LOGISTIČNE POSTAJE

V Navodilu lahki pehotni (motorizirani) bataljon (2007) so avtorji na straneh 401 do 403 zapisali: »Izpostavljena logistična postaja je stalni element logistične podpore delovanja bataljona in je razmeščena v območju višje logistične baze. Bataljonska logistična postaja je stalni element logistične podpore delovanja in je razmeščena v območju delovanja bataljona.«

Spletni Slovar Slovenskega knjižnega jezika (<https://fran.si>, 2019) besedo »izpostaviti« razlaga kot: »... napraviti, da je kdo v neprijetnem, nevarnem položaju...«. Logistična postaja je torej lahko izpostavljena le v primeru, da je bližje prednji črti delovanja lastnih enot, bolj ogrožena ali z drugimi besedami, bližje sovražniku. Po drugi definiciji iz istega vira »... očitno, močno se zavzeti za kaj ne glede na nevarnost...« pa v popolnosti opisuje namen in poslanstvo elementov, ki jih avtorji Navodila lahki pehotni (motorizirani) bataljon postavljajo v bataljonsko logistično postajo (skupina za oskrbo z gorivi, skupina za oskrbo s SiMES ...). Primarna naloga elementa logistične podpore bataljona, ki je bližje delujočim enotam, naj bi bila preprečevanje nastanka logističnega vakuuma ob dvigu tempa napredovanja lastnih enot in logistična podpora ob nepredvidenih priložnostih, ki nastanejo med bojevanjem in to lahko izvaja le element, ki je visoko mobilen in se je v vsakem trenutku sposoben odzvati ter izvesti svojo nalogo.

Bataljonska logistična postaja je glavni načrtovalec, usklajevalec, organizator in izvajalec logistične podpore bataljona, česar pa brez kakovostnega in neprekinjenega stika z logistično nadrejeno enoto ni mogoče izvajati na zadovoljivem nivoju. Največjo stopnjo odzivnosti logistične podpore enot je mogoče zagotavljati le z neposrednim stikom z nadrejeno enoto, zadostnimi materialnimi in s kadrovskimi viri, to pa tako, da je bataljonska logistična postaja razmeščena v območju logistične baze nadrejene enote.

Lahova v Standardnem operativnem postopku (SOP 8990) oskrbe v boju Lahke bataljonske bojne skupine (2008) navaja elemente bataljonske logistične podpore kot bataljonsko logistično postajo (angl. Field Train), bataljonsko logistično točko (angl. Battalion Combat Train) in četno logistično točko (angl. Combat Train).

Avtorica bataljonsko logistično postajo, ki jo vodi in ji poveljuje poveljnik poveljniško logistične čete, postavlja na razdaljo 5–10 km. Bataljonsko logistično točko, ki jo vodi odsek za logistiko ob pomoči namestnika poveljnika poveljniško logistične čete, pa postavlja na razdaljo 2–4 km za delujočimi enotami. Četna logistična točka, kot jo imenuje avtorica, je postavljena 0,5–1 km za delujočimi enotami. V bataljonsko

logistično postajo Lahova uvršča zelo podobne elemente, kot jih Škerbinc idr. (2007) postavljajo v izpostavljeno logistično postajo. Elemente, ki tvorijo bataljonsko logistično postajo (Škerbinc idr., 2007), pa pri Lahovi najdemo v bataljonski logistični točki. Predvidevamo lahko, da je Lahova z uporabo naziva »točka« želela poudariti velikostno razmerje med bataljonsko logistično postajo in bataljonsko logistično točko. Lahova in avtorji Navodila lahki pehotni (motorizirani) bataljon pa umeščajo bataljonsko zdravstveno postajo v bataljonsko logistično postajo, pri čemer jo Lahova postavlja dlje, avtorji Navodila pa bližje prednji črti delovanja lastnih sil. Navedeni SOP LBBSk sledi logiki, da rutinska oskrba z logističnimi paketi ne more pravočasno zadovoljiti izrednih potreb delujočih enot, torej se morajo le-te dopolniti izredno in v najkrajšem možnem času. Pri delovanju je popolnjevanje z zalogami sredstev razreda 3 in 5 (izjemoma tudi razredov 1 in 2) ključnega pomena, zato morajo biti skupine za oskrbo z gorivi in s strelivom čim bližje delujočim enotam, zaloge sredstev pa pripravljene za takojšnji premik do enot, ki potrebujejo popolnitev. Umestitev teh skupin je smiselna in logična le v izpostavljeno logistično postajo, ki je med četnim logističnim elementom in bataljonsko logistično postajo, kar je navedeno v FM 3-21.20 The Infantry Battalion (2006, str. 5-9). Rutinsko dopolnjevanje delujočih enot se potemtakem izvaja neposredno iz bataljonske logistične postaje do četnih logističnih elementov, ker so materialni in kadrovske viri osredotočeni na območju razmestitve bataljonske logistične postaje. Linijskega oskrbovanja (BLP – ILP – četni logistični element) pa ni mogoče izvajati zaradi pomanjkanja kadrovske in materialne virov v izpostavljeni logistični postaji.

FM 3-21.20 The Infantry Battalion (2006, str. 10-43) in FM 3-21.10 The Infantry Rifle Company (2006, str. 11-9) poimenujeta elemente logistične podpore bataljona z:

- Company Trains so četni logistični elementi.
- (Battalion)¹⁹ Combat Trains, ki je razmeščen izven dometa nasprotnikovega direktnega ognja. Vanj je umeščen tudi zdravstveni vod, kar bataljonsko zdravstveno postajo postavlja bližje predni črti delovanja lastnih sil. Vodi ga načelnik odseka za logistiko.
- Battalion Field Trains, razmeščen na območju višje logistične enote, ki ga vodi poveljnik prednje logistične čete. Sestava prednje logistične čete (angl. Forward Support Company, FSC) je navedena v FM 3-21.20 The Infantry Battalion, stran 10-46.

Poslovenjenja navedenih izrazov še nimamo in smiselno je raziskati izvor angleškega poimenovanja elementov bataljonske logistične podpore.

Osnova pri vseh treh vojaških terminih je beseda »train«, ki nas najprej zavede v angleščino, čeprav izhaja iz francoščine. V vojaškem slovarju A New and Enlarged Military Dictionary (James, 1810) navedena beseda zajema vso potrebno opremo in

¹⁹ V FM 3-21.20 The Infantry Battalion se pridevnik občasno pojavi pri navajanju tega elementa logistične podpore bataljona.

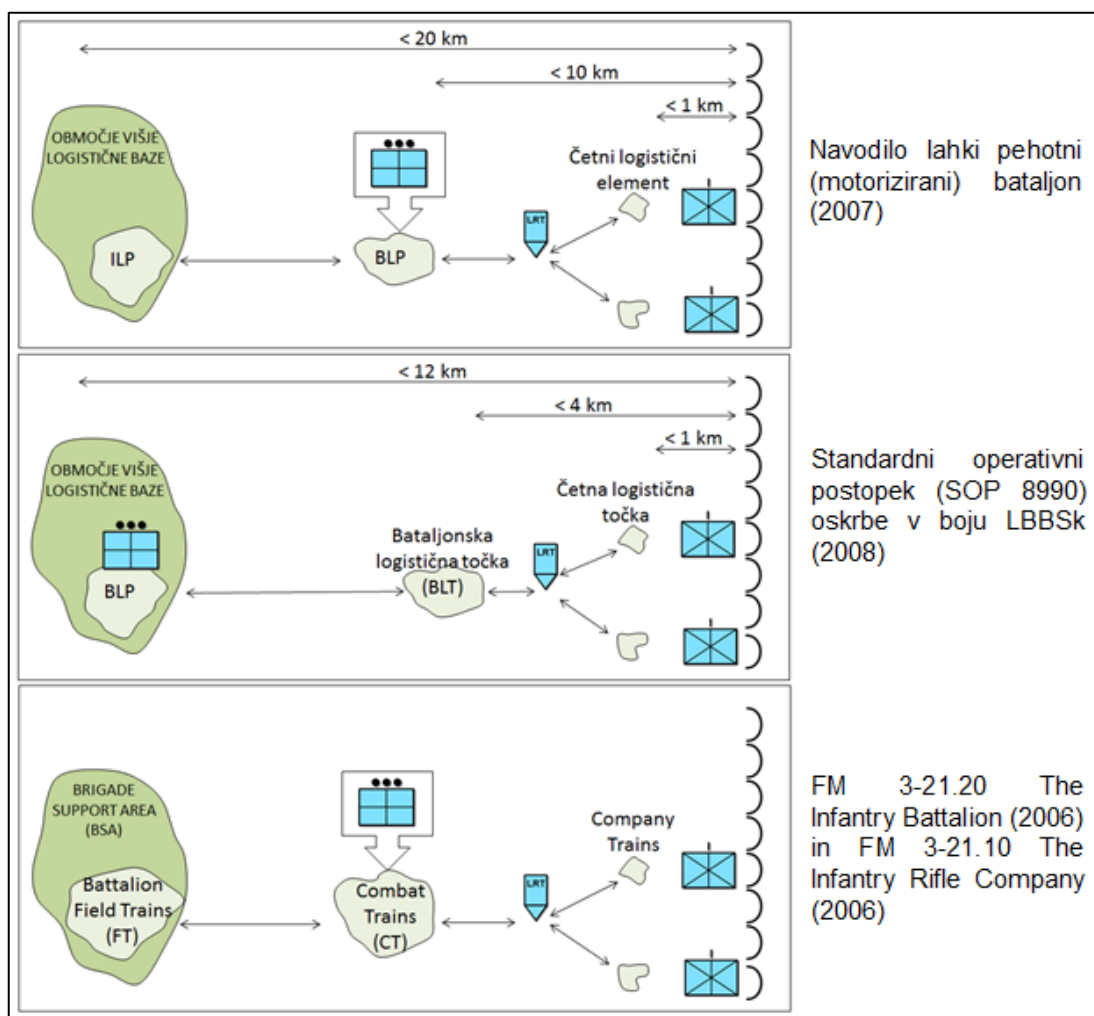
orodja, ki jih potrebujejo za obleganje in na bojišču. Razlaga, ki jo najdemo na spletni strani Wikipedia (<https://en.wikipedia.org>, 2018), govori o logističnih transportih za zagotovitev potrebne opreme delujočim silam, ki jih spremljajo vojaške sile. Zgodovinsko gledano izraz izhaja iz uporabe kočij, mul, konjev, volov, kamel in tudi slonov za transport sredstev, ki jih vojske potrebujejo za bojevanje in med premikom spominjajo na vlak. Isti vir se sklicuje tudi na Slovar vojaških in z vojaštvom povezanih izrazov (Dictionary of Military and Associated Terms, 2001, str. 542), ki navaja, da gre za skupino elementov, ki zagotavljajo oskrbo, storitve, evakuacijo in vzdrževanje kopenskim silam oziroma jim nudijo logistično podporo.

Spletni slovar Merriam-Webster (<https://www.merriam-webster.com>, 2019) navaja, da se besedna zveza »field train« prvič pojavi leta 1692, in sicer kot del transporta materialnih sredstev in moštva vojaških enot, ki so manjše od divizije in prenašajo rezervne zaloge vseh vrst, ki niso najbolj nujno potrebne med bojem. Torej govorimo o prostoru, »field« v dobesednem prevodu pomeni »polje«, ki ga lahko razumemo tudi kot območje, na katerem so razmeščene zaloge materialnih sredstev, ki jih enota ne potrebuje za bojevanje. Z dodajanjem besede »battalion« pa staro razlago prilagodimo na velikost bataljona.

Zelo dobro je orisana naloga bataljonske logistične postaje, ki le izjemoma neposredno podpira delujočo enoto med bojem. Tudi količina zalog vseh sredstev je večja v bataljonski logistični postaji.

Razlage besedne zveze »combat train« v kakršnikoli obliki ni mogoče najti. Če se navežemo na navedeno razlago za »battalion field train«, bi lahko logično sklepali, da govorimo o zalogah, ki jih enota velikosti bataljona (»battalion combat train«) nujno potrebuje med bojem. Sredstva razreda 3 in 5 se dejansko nahajajo in skladiščijo čim bližje delujočim enotam (izpostavljena logistična postaja), in sicer z namenom, da bi skrajšali čas za izredno popolnitev s sredstvi, ki nam prinesejo odločilno prednost v primerjavi s sovražnikom.

S sklepanjem in z veliko verjetnostjo lahko tudi trdimo, da »company train« ali četni logistični element skladišči najpomembnejša sredstva, ki jih bojujoča se enota potrebuje v najkrajšem možnem času. Z razmestitvijo četnega logističnega elementa blizu prednji črti delovanja lastnih enot zagotovimo največjo odzivnost logistične podpore delujoče čete.

Slika 17: Elementi logistične podpore bataljona v različnih virih
Lastni vir

Na sliki 18 so grafično predstavljene razlike med postavitvijo in poimenovanjem elementov logistične podpore bataljona iz različnih virov. Razdalje v virih slovenskih avtorjev so navedene, vendar jih moramo jemati zgolj kot vodilo in pripomoček k predstavi medsebojne oddaljenosti elementov. V tujem viru pa razdalje niso navedene in so odvisne od izsledkov analize dejavnikov, ki vplivajo na delovanje (analiza METT-TC). Na sliki so označene tudi lokacije bataljonske zdravstvene postaje, ki se razlikujejo. Postavitev bataljonske zdravstvene postaje bližje delujočim enotam občutno skrajša čas zdravstvene oskrbe poškodovanih, vendar je sama postavitev bataljonske zdravstvene postaje predvsem odvisna od materialne opremljenosti in kadrovske popolnjenosti enote, ki izvaja zdravstven oskrbo. Težišče in glavno vodilo pri izbiri lokacije pa je zagotavljanje ustrezne zdravstvene oskrbe v prvi uri, včasih imenovana tudi »zlata ura«, od nastanka poškodbe.

Opisana dejstva nas vodijo k zaključku, da nas Navodilo lahki pehotni (motorizirani)

bataljon ob izbiri termina »izpostavljena« logistična postaja nehote zavaja, saj že s samim nazivom bralca usmerja k mišljenju, da je izpostavljena logistična postaja s svojimi elementi postavljena veliko bližje prednji črti delovanja lastnih enot, kot dejansko je. Sama sestava elementov logistične podpore pa se med viri ne razlikuje.

4.2 TRENDI LOGISTIČNE PODPORE V PRIHODNOSTI

Logistika bo vedno podpirala delovanje sil za bojevanje in jim zagotavljala vse pogoje za njihov uspeh. Novi koncepti in uvajanje novih sistemov ne vplivajo na to, kaj delamo, ampak kako to delamo.

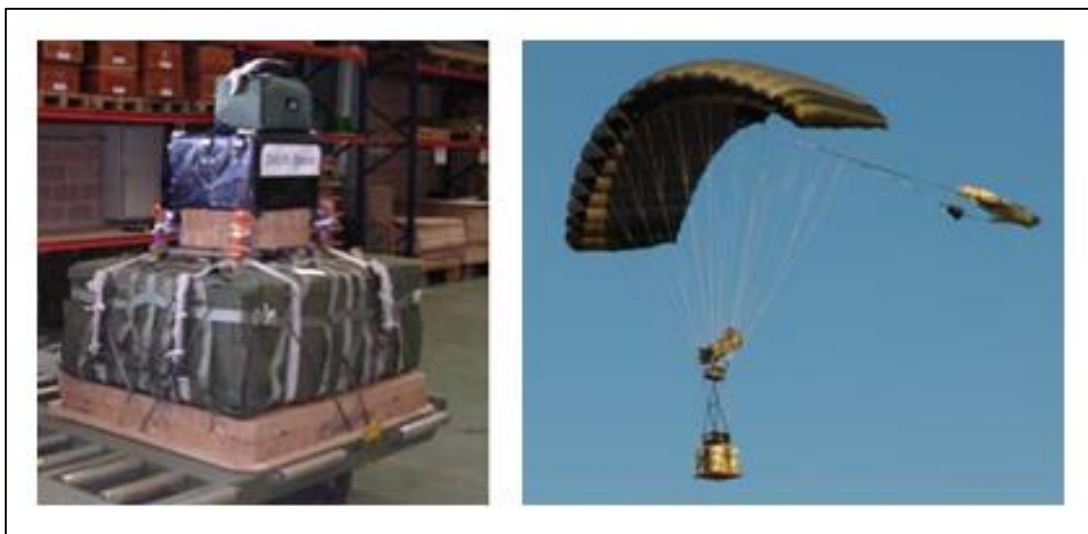
Globalne trende razvoja usmerjajo predvsem uvajanje novih tehnologij in idej inovativnost pa je sprejemanje le-tega. Vključevanje in izkoriščanje inovativnosti bosta silam zavezništva omogočila prednost pred nasprotniki v prihodnosti.

Tehnološki napredek bo največji na petih širših področjih, ki se združujejo pod kratico BRINE (po začetnicah nosilcev področij) in jih omenja Poveljstvo zavezniških sil za transformacijo (angl. Allied Command Transformation, ACT) v poročilu za leto 2018, Framework for Future Alliance Operations (FFAO) (2018, str. 18):

- biologija, biotehnologija in medicina,
- robotika, umetna inteligenca, pametna orožja in izboljšava človeka,
- informacijska in komunikacijska tehnologija, nadzor in kognitivna znanost,
- nanotehnologija in novi materiali,
- energetska tehnologija.

Pomembno vlogo v prihodnosti bi lahko imeli tudi napredki na področju dodatne proizvodnje (tridimenzionalno tiskanje) in hipersonike. Razvoj na teh področjih bo vplival na organizacijsko strukturo, kulturo in procese. Ob pravilni uporabi in povečevanju stopnje avtomatizacije bi se zmanjšalo število žrtev, dodatna proizvodnja pa bi lahko povečala vzdržnost sil in zmanjšala logistični odtis. Posredno (kolateralno) škodo in žrtve med civilnim prebivalstvom bi zmanjšali s tehnološkim napredkom na področju natančnosti zadetkov.

S področij, na katerih lahko severnoatlantsko zavezništvo gradi v prihodnosti in si ustvarja prednost, lahko omenimo brezpilotna plovila, katera upravljamo na razdaljo ali pa so popolnoma avtonomna, kot je na primer nizozemski sistem SPADES (angl. Smart Parafoil Autonomous Delivery Sistem), ki s pomočjo GPS navigacije in računalnika popolnoma avtonomno dostavlja tovor (do 1000 kg) na določeno točko z natančnostjo, manjšo od 100 m kot navajata Wegereef in Jentink (2019) v svojem članku.

Slika 18: Nizozemski sistem SPADES

Vir 11: <https://www.sto.nato.int> (2019)

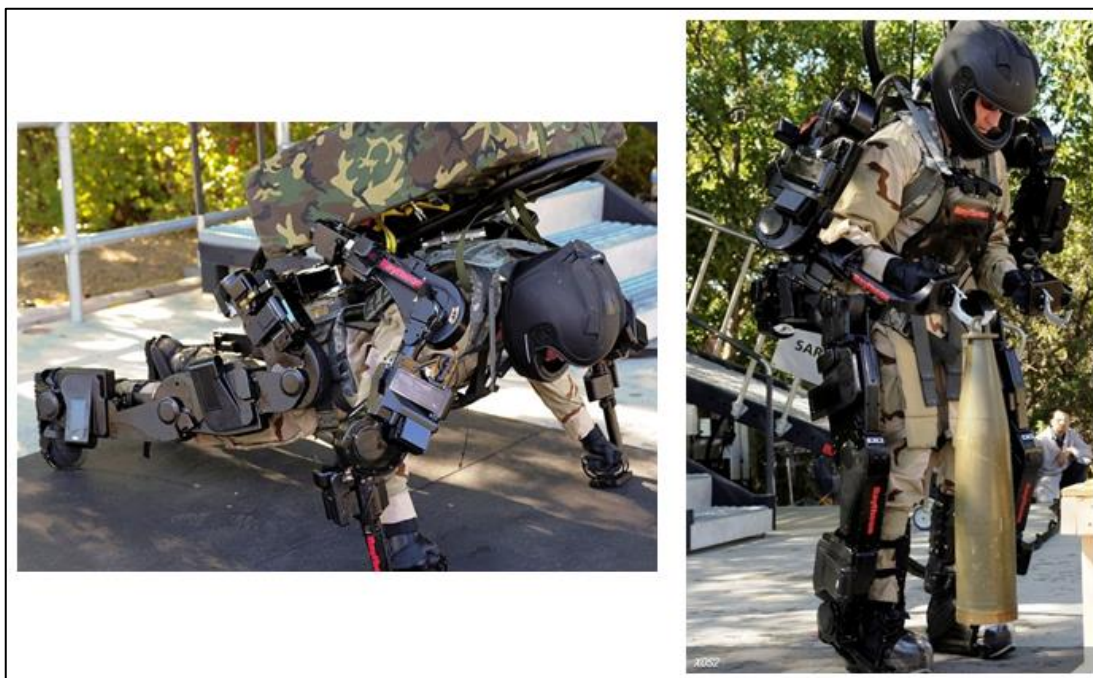
Izdelava predmetov s tridimenzionalnimi tiskalniki bo zmanjšala stroške klasične izdelave rezervnih delov za vojaško opremo in prototipov.

Obdelava množice podatkov v kratkem času nam bo omogočala izdelavo natančnih analiz in natančnejše predvidevanje razvoja dogodkov v našem okolju, s tem pa bo zagotavljala poveljnikom dovolj informacij za hitre in pravilne odločitve.

Razvoj naprednih materialov bo povečal zaščito bojnika pred izstrelki in mu bo omogočal delovanje v manj primernem okolju (vročina ali mraz).

Z virtualno resničnostjo bomo lahko preigravali različne scenarije razvoja dogodkov na bojišču, umetna inteligenca in senzorika pa bosta odločevalcem olajšala sprejemanje odločitev in v določenih primerih tudi prevzela odločanje.

Z združevanjem medicine in robotike bomo v prihodnosti izboljševali človeške sposobnosti. Medicina bo razvijala bolj učinkovita zdravila, robotika pa je že razvila eksoskelet, ki ga že sedaj izboljšuje. Povzeto po članku na medomrežju je ruska vojska predstavila eksoskelet konec avgusta 2018 na vojaškem sejmu Armija 2018. Eksoskelet, ki je že bil testiran v realnih bojnih razmerah, tehta med 4–8 kg in bojniku omogoča prenašanje tovora do 50 kg, pri tem pa občutno zmanjša obremenitev mišic in skeleta (Litovkin, 2018).

Slika 19: Eksoskelet podjetja Raytheon

Vir 12: <https://newatlas.com> (2019)

Globalni trendi v zvezi z ekološkimi standardi oborožene sile vodijo k nabavi vozil z manjšo stopnjo onesnaževanja okolja, omejevanje finančnih virov vodi v nabavo materialnih sredstev z daljšo življenjsko dobo oziroma s podaljšanim intervalom vzdrževanja. Slovenska vojska je že pred leti z nabavo kontejnerske kuhinje, kontejnerskega sanitarnega bloka in drugih sredstev začela z modernizacijo in dvigom kakovosti zagotavljanja storitev za bivanje na terenu, vendar se je nadaljevanje opremljanja ustavilo, čemur so botrovali finančni vzroki in nižanje proračuna. Drastičnega povečanja finančnih virov za modernizacijo verjetno ne moremo pričakovati, lahko pa na parkirnih prostorih poiščemo tovorna vozila, ki so sposobna premagovati neurejen teren in jih prilagoditi za izvajanje logistične podpore enot (na primer tovorno vozilo MAN 15TMILGL W A1).

5 ZAKLJUČEK

Zmogljivosti bataljona za zagotovitev lastnega delovanja so obstajale in bile velikokrat preizkušene na vojaških vajah (glej Tabela 1). Ob transformaciji bataljonov v polke pa so se te zmogljivosti zelo zmanjšale, samostojno izvajanje nekaterih pa je popolnoma onemogočeno.

V tabeli 4 so predstavljena funkcijska področja logistike in zmogljivosti, ki jih zagotavlja generična podpora polka.

Funkcijsko področje	Zmogljivost
Oskrbovanje	lastne zmogljivosti v omejenem časovnem obdobju
Premiki in transport	lastne zmogljivosti za transport moštva in lastnih zalog ob normalnem delovanju
Vzdrževanje	omejene zmogljivosti za vzdrževanje, izvleko in evakuacijo materialnih sredstev
Finančna zagotovitev	lastne zmogljivosti za načrtovanje ter izvajanje finančne zagotovitve
Storitve	namestitve: sposobnost bivanja v krajšem časovnem obdobju

Tabela 4: Generična logistična podpora polka po funkcijskih področjih logistike leta 2019
Lastni vir

Načini logistične podpore delujočih enot se razlikujejo med posameznimi vojskami. Njihov razvoj usmerjajo trendi zmanjševanja stroškov, povečevanje učinkovitosti delovanja in povečevanje vpliva informacijskih sistemov na preglednost zalog in stanja na bojišču. Vključevanje informacij, pridobljenih z izkušnjami na bojiščih, povečuje stopnjo optimiziranja procesov pri zagotavljanju neprekinjenosti in zadostnosti logistične podpore delujočih enot.

Z modularno sestavo logističnih enot ima Slovenska vojska dovolj izkušenj iz vzpostavljanja Lahke bataljonske bojne skupine. Izkušnje so pokazale, da s časovno komponento trajanja aktivnosti raste tudi kohezija in se razumevanje koncepta modularnosti in nivo izvajanja logistične podpore dvigata in izboljšujeta. Torej je treba redno izvajati in razvijati takšen način zagotavljanja logistične podpore.

Zmanjševanje priliva kadrov, s katerim se srečujemo v Slovenski vojski, in posledično povečevanje povprečne starosti v logističnih enotah bo privedlo v nezmožnost prilagajanja novim trendom. Način bojevanja se ne bo bistveno spreminjal, dokler se ne bo bistveno spremenil in reorganiziral sistem delovanja logistike, ki zagotavlja vse pogoje za bojevanje. Sistem, način in sposobnost delovanja logistike so tisti, ki omogočajo, omejujejo ali pa onemogočajo enotam izvajanje njihovega poslanstva v boju. Kot smo navedli v poglavju 3.7.2, četni logistični element nima lastnih zmogljivosti za transport sredstev za večdnevno samostojno delovanje in je po enodnevnem delovanju popolnoma odvisen od logistične podpore bataljona.

V poslanstvu Slovenske vojske je navedeno, da izvaja vojaško obrambo Republike Slovenije in odvrne vojaško agresijo nanjo, zagotavljanje logistične podpore v boju pa je ključno za vzdržnost sil in izvedbo poslanstva. Sile za bojevanje potrebujejo logistično podporo in brez nje ne zmorejo. Med pomembnejšimi razvojnimi cilji obrambnih sil bi moral biti tudi razvoj logistične podpore v boju.

V prvi fazi vojaškega spopada se bomo vsekakor morali opreti na lastne vire, tehniko

in taktiko, kar pa je lahko ob nezadostni ali neusklajeni logistični podpori pogubno. Zmanjševanje generične logistike bataljona in kronična nepopolnjenost ob višanju povprečne starosti kadra v logističnih bataljonih bo sčasoma privedlo v razpad logistične podpore. Prvi znak alarm bi moral sistem zaznati že ob tako imenovani »migrantski krizi« konec leta 2015, ko so se bile sile za bojevanje sposobne takoj odzvati, logistična podpora transformirane Slovenske vojske pa je težka podpirala njihovo delovanje in jim zagotavljala pogoje za delovanje. Tudi (ne)preglednost nad popolnjenostjo s sredstvi in stanjem operativnosti kaže, da ima Slovenska vojska tudi na tem področju večje težave, kot si jih je sposobna priznati. General Eric K. Shinseki je potrebe po spremembah v vojski zajel z: »Most armies change when wartime defeat forces them to do so« oziroma »Šele poraz v vojni prisili večino vojska v spremembe.« Vsako podjetje in organizacija neprekinjeno stremi k izboljšavam in optimizaciji procesov in tudi Slovenska vojska bi se morala zgledovati po njih in se pravočasno prilagoditi na izzive, s katerimi se srečuje pri izvajanju svojega poslanstva in nalog. Uvajanje novih tehnologij, spremljanje trendov na področju in analiziranje izkušenj tujih vojska na svetovnih bojiščih bo Slovenski vojski le koristila pri razvoju koncepta logistične podpore bataljona. Poraz je pač nesprejemljiv razlog za spremembo.

Moje osebno mnenje je, da je treba na vseh nivojih dobro razmisliti, kje smo že bili kot vojska, kje trenutno smo in na kakšen način želimo vzpostaviti in razvijati sistem logistične podpore v bojnih razmerah. Trenutno je polk sposoben logistično podpirati le eno svojo četo, po doktrini vojaške logistike prvo raven logistične podpore izvajajo enote z lastnimi viri in zagotavljajo temeljno taktično delovanje. S pripravo novih dokumentov logistične podpore enot, ki bodo upoštevali trenutno stanje, specifičnost okolja, v katerem bo Slovenska vojska izvajala svoje poslanstvo, vključevali sodobne trende v razvoju logistične podpore, predvideli potrebo po namenskih enotah za logistično podporo v boju bomo postali bolj ekonomična, cenejša, gibljiva in odzivna vojska, ki bo kos vsakemu nasprotniku in bo lastnim silam zagotavljala najvišji nivo logistične podpore v boju.

6 LITERATURA IN VIRI

- AJP-4(B) Allied Joint Doctrine for Logistics.* (2018). NATO.
- Army Sustainment. (maj - junij 2018). *CSSBs Must Prepare for Expeditionary Sustainment.*
- Army Sustainment. (maj - junij 2018). *Multinational sustainment is essential to the next fight.*
- Bilateral Strategic Command. (januar 2013). *Joint Operational Guidelines for Logistics.* NATO.
- Dictionary of Military and Associated Terms.* (2001). The United States Department of Defense.
- Downie, C. P., Roosa, C. J., Trost, D. T., & Weigle, J. A. (2016). <https://alu.army.mil>. Pridobljeno iz <https://alu.army.mil/alog/2016/SEPOCT16/PDF/173373.pdf>.
- FM 3-21.10 The Infantry Rifle Company.* (2006). Department of the Army.
- FM 3-21.20 The Infantry Battalion.* (2006). Department of the Army.
- FM 4-20 Quartermaster Operations.* (brez datuma). Department of the Army.
- FM 4-40 Quartermaster Operations.* (2013). Department of the Army.
- FM 4-93.51 Tactics, Techniques, and Procedures for the Division Support Battalion.* (2002). Department of the Army.
- FM 4-95 Logistics Operations.* (2014). Department of the Army.
- FM 71-123 Tactics and Techiques for Combined Arms Heavy Forces: Armoured Brigade, Battalion/Task Force, and Company/Team.* (1992). Department of the Army.
- Framework for Future Alliance Operations (FFAO).* (2018). NATO.
- Furlan, B., Rečnik, D., Vrabič, R., Maraš, V., Cerkovnik, J., Špur, B., . . . Unger, M. (2006). *Vojaška doktrina.* PDRIU.
- Gorenc, M. (27. 11 2008). Standardni operativni postopek (SOP 8992) vzdrževanja LBBSK. <http://www.slovenskavojska.si>. (3. 5 2019). Pridobljeno iz <http://www.slovenskavojska.si/oborozitev-in-oprema/logistika/cisterna-za-prevoz-goriva-ivecotrakker-ad-380-t/>.
- <http://www.slovenskavojska.si>. (3. 5 2019). Pridobljeno iz <http://www.slovenskavojska.si/oborozitev-in-oprema/logistika/cisterna-za-prevoz-goriva-ivecotrakker-190-t/>.
- <https://en.wikipedia.org>. (4. 12 2018). Prezeto 2. 7 2019 iz [https://en.wikipedia.org/wiki/Train_\(military\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Train_(military)).
- <https://fran.si>. (3. 5 2019). Pridobljeno iz <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=izpostaviti&hs=1>.
- <https://newatlas.com>. (1. 6 2019). Pridobljeno iz <https://newatlas.com/raytheon-significantly-progresses-exoskeleton-design/16479/#gallery>.
- <https://www.army.mil>. (16. 4 2019). Pridobljeno iz https://www.army.mil/article/220398/sustainers_resupply_units_using_aerial_delivery_during_lightning_strike.

- <https://www.merriam-webster.com>. (8. 7 2019). Pridobljeno iz <https://www.merriam-webster.com/dictionary/field%20train#h1>.
- J-3 PSSV. (12. 6 2019). Standardni operativni postopek (SOP 13-0014) za bojno poročanje v silah SV.
- James, C. (1810). *A New and Enlarged Military Dictionary*. Prevezeto 2. 7 2019 iz <https://books.google.si>: https://books.google.si/books?id=I0UAAAAQAAJ&pg=RA1-PT458&lpg=RA1-PT458&dq=train+military+term&source=bl&ots=b7BK3S0Wuv&sig=ACfU3U0vBr_nwzwlCZGws6BBDuKTx20hzw&hl=sl&sa=X&ved=2ahUKEwjHj7H30JbjAhWsl4sKHaoyAHs4ChDoATAAegQICRAB#v=onepage&q=field-train&f=false
- Kljun, J. (12. 5 2017). Direktiva št. 14-01: Direktiva za logistično podporo v Slovenski vojski. Generalštab Slovenske vojske.
- Lah, M. (27. 11 2008). Standardni operativni postopek (SOP 8990) oskrbe v boju LBBSk.
- Litovkin, N. (10. 9 2018). <https://si.rbth.com>. Pridobljeno iz <https://si.rbth.com/science/82468-vojak-prihodnosti-ratnik-iron-man>.
- NATO Logistics Handbook*. (2012). NATO.
- Peltz, E. (marec 2007). <https://alu.army.mil>. Pridobljeno iz https://alu.army.mil/alog/issues/Mar-Apr07/supply_vs_dist.html.
- Podbregar, I., & Bosotina, V. (2007). *Vojaška logistika*. Celje: Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru.
- Smernice za logistično operativno načrtovanje zalog materialnih sredstev in opreme ter storitev v Slovenski vojski*. (2016). MORS.
- Škerbinc, M., Božič, D., Zakrajšek, P., & Petek, A. (2007). *Navodilo lahki pehotni (motorizirani) bataljon*. Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.
- Wegereef, J. W., & Jentink, H. W. (2019). <https://www.sto.nato.int>. Pridobljeno iz <https://www.sto.nato.int/publications/STO%20Meeting%20Proceedings/RTO-MP-AVT-133/MP-AVT-133-05.pdf>.
- Žurman, M. (2008). *Doktrina vojaške logistike*. Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.